

Rozvoj rozmanitých inteligencí dětí předškolního věku prostřednictvím příběhů s dětským hrdinou

Petra Poláková

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Petra Poláková
Osobní číslo:	H210052
Studijní program:	B0112P300001 Učitelství pro mateřské školy
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Rozvoj rozmanitých inteligencí dětí předškolního věku prostřednictvím příběhů s dětským hrdinou

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury týkající se teorie rozmanitých inteligencí.

Vymezení teoretických východisek zaměřených na identifikaci a podporu rozmanitých inteligencí v kontextu předškolního vzdělávání.

Vytvoření příběhů s dětským hrdinou a sady aktivit pro podporu rozvoje rozmanitých inteligencí dětí předškolního věku.

Realizace a ověření sady aktivit ve vybrané mateřské škole.

Evaluace sady aktivit a zpracování doporučení pro praxi mateřských škol.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Armstrong, T. (2011). *Každý je na něco chytrý: Jak odhalit a rozvíjet různé druhy inteligence*. Portál.
- Baum, S., Viens, J., & Slatin, B. (2005). *Multiple Intelligences in the Elementary Classroom: A Teacher's Toolkit*. Teachers College Press.
- Bäcker-Braun, K. (2014). *Rozvoj inteligence u dětí od 3 do 6 let*. Grada.
- Gardner, H. (2018). *Dimenze myšlení: Teorie rozmanitých inteligencí*. Portál.
- Goleman, D. (2011). *Emoční inteligence. Metafora*.
- Lazear, D. (2005). *Higher-Order Thinking: The Multiple Intelligences Way*. Crown House Publishing Limited.

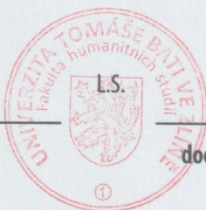
Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Hana Navrátilová, Ph.D.**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **11. ledna 2024**

Termín odevzdání bakalářské práce: **26. dubna 2024**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

doc. PhDr. Mgr. Marcela Janíková, Ph.D.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 11. ledna 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně ..... 14.3.2024 .....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě

pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zaměřuje na rozvoj rozmanitých inteligencí u dětí předškolního věku prostřednictvím použití příběhů s dětským hrdinou. Teoretickým východiskem je Gardnerova teorie rozmanitých inteligencí, která klade důraz na rozličné formy inteligence. Práce zkoumá metody hodnocení inteligence, s důrazem na nástroj Davida Lazeara, a význam identifikace dětských schopností pro efektivní adaptaci vzdělávacích přístupů. Navrhuje inovativní vzdělávací strategie a jejich začlenění do školního kurikula za účelem optimalizace výsledků učení.

Důkladně jsou zkoumány klíčové oblasti verbálně-jazykové, logicko-matematické, vizuálně-prostorové, tělesně-pohybové, hudební, intrapersonální, interpersonální a přírodovědné inteligence. Důraz je rovněž kladen na důležitost rozvoje čtenářské gramotnosti v předškolním věku, která je klíčová pro komplexní rozvoj dětí a poskytuje jim nástroje pro pochopení světa a úspěšnou čtenářskou kariéru.

Cílem práce je vytvořit příběhy s dětským hrdinou a sadu aktivit podporujících rozmanité inteligence u dětí této věkové kategorie. V praktické části je představena didakticky zpracovaná sada aktivit podporujících rozmanité inteligence u dětí, spolu s průběhem týdenní realizace aktivit spojených s vybraným příběhem. Aktivity byly realizovány, ověřeny a evaluovány ve vybrané mateřské škole. Na základě evaluace jsou v závěru práce navržena doporučení pro praxi mateřských škol.

Klíčová slova: inteligence, Gardnerova teorie rozmanitých inteligencí, verbálně-jazyková inteligence, próza s dětským hrdinou, předškolní vzdělávání, individualizace ve vzdělávání.

ABSTRACT

This bachelor thesis focuses on developing diverse intelligences in preschool children through the use of stories featuring child heroes. The theoretical framework is based on Gardner's theory of multiple intelligences, which emphasizes various forms of intelligence. The thesis explores methods of intelligence assessment, with an emphasis on David Lazear's tool, and the significance of identifying children's abilities for effective adaptation

of educational approaches. It proposes innovative educational strategies and their integration into the school curriculum to optimize learning outcomes.

Key areas of verbal-linguistic, logical-mathematical, visual-spatial, bodily-kinesthetic, musical, intrapersonal, interpersonal, and naturalistic intelligences are thoroughly examined. Emphasis is also placed on the importance of developing reading literacy in preschool age, which is crucial for the comprehensive development of children and provides them with tools for understanding the world and a successful reading career.

The aim of the thesis is to create stories with child heroes and a set of activities supporting diverse intelligences in children of this age category. The practical part introduces a didactically processed set of activities supporting diverse intelligences in children, along with the course of a weekly implementation of activities related to a selected story. The activities were implemented, verified, and evaluated in a selected preschool. Based on the evaluation, recommendations for the practice of preschools are proposed at the end of the thesis.

Keywords: intelligence, Gardner's theory of multiple intelligences, verbal-linguistic intelligence, prose with child hero, preschool education, individualization in education.

Poděkování:

Ráda bych vyjádřila hlubokou vděčnost PhDr. Haně Navrátilové, Ph.D., za její cenné odborné vedení, hodnotné rady, trpělivost a vstřícnost během procesu tvorby mé bakalářské práce.

Také bych chtěla upřímně poděkovat Sáře Musilové za její neocenitelnou pomoc s ilustrováním knihy příběhů s dětskými hrdiny a sady aktivit, které jsou nedílnou součástí mé bakalářské práce.

Prohlášení:

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	12
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 VLV PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ NA ROZVOJ DÍTĚTE A ROZMANITOST INTELIGENCÍ: NOVÉ POHLEDY A APLIKACE V PEDAGOGICE.....	14
1.1 INTELIGENCE MIMO ZABĚHNUTÉ MANTINELY: GARDNEROVA TEORIE A PODPORA ROZMANITÝCH INTELIGENCÍ	14
1.1.1 David Lazear: Průkopník rozmanitých inteligencí a inovativního vzdělávání	15
1.2 INTEGRACE GARDNEROVY TEORIE ROZMANITÝCH INTELIGENCÍ DO ŠKOLNÍHO KURIKULA	16
1.2.1 Rozmanité inteligence v mateřských školách: Identifikace a stimulace dětských schopností	17
1.2.2 Profilový nástroj pro detekci a stimulaci mnohonásobné inteligence u dítěte v mateřské škole	18
2 GARDNEROVY ROZMANITÉ INTELIGENCE V KONTEXTU PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	19
2.1 LOGICKO-MATEMATICKÁ INTELIGENCE.....	19
2.2 VERBÁLNĚ-JAZYKOVÁ INTELIGENCE.....	20
2.3 HUDEBNÍ INTELIGENCE.....	21
2.4 VIZUÁLNĚ-PROSTOROVÁ INTELIGENCE	22
2.5 TĚLESNĚ-POHYBOVÁ INTELIGENCE	23
2.6 PERSONÁLNÍ (EMOČNÍ) INTELIGENCE	24
2.6.1 Intrapersonální inteligence	25
2.6.2 Interpersonální inteligence	25
2.7 PŘÍRODOVĚDNÁ INTELIGENCE	26
3 PRÓZA S DĚTSKÝM HRDINOU	28
3.1 ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST V KONTEXTU PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	28
3.2 STRATEGIE PRÁCE S PŘÍBĚHEM V KONTEXTU PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	29
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	31
4 KRYŠTŮFEK A BERENIKA: PŘÍBĚHY S DĚTSKÝM HRDINOU. SADA AKTIVIT K ROZVÍJENÍ ROZMANITÝCH INTELIGENCÍ DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	32
4.1 CÍLE APLIKAČNÍ ČÁSTI BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	33
5 REALIZACE	34
5.1 POUŽITÍ PROFILOVÉHO NÁSTROJE K DETEKCI A STIMULACI MNOHONÁSOBNÉ INTELIGENCE	35

5.2	OBSAH JEDNOTLIVÝCH PŘÍBĚHŮ Z KNIHY KRYŠTŮFEK A BERENIKA	35
5.2.1	Příběh č. 1: Jak se Kryštůfek nudil.....	35
5.2.2	Příběh č. 2: Jak se Kryštůfek seznamoval s Berenikou.....	36
5.2.3	Příběh č. 3: Jak Kryštůfek obdivoval Bereničin záhadný kufřík	37
5.2.4	Příběh č. 4: Jak Kryštůfek s Berenikou pomáhali s přípravou krmení pro opice.....	38
5.2.5	Příběh č. 5: Jak Kryštůfek s Berenikou objevovali zoologickou zahradu	39
5.2.6	Příběh č. 6: Jak Kryštůfek přenocoval u Bereniky	39
5.2.7	Příběh č. 7: Jak byl Kryštůfek poprvé na úřadě	41
5.2.8	Příběh č. 8: Jak se Kryštůfek chystal do Londýna	42
5.2.9	Příběh č. 9: Jak Kryštůfek poprvé letěl letadlem	43
5.2.10	Příběh č. 10: Kryštůfkova cesta k novým zážitkům a přátelství.....	44
5.2.11	Příběh č. 11: Jak se Kryštůfek s Berenikou účastnili narozeninové oslavy	45
5.2.12	Příběh č. 12: Jak Kryštůfek s Berenikou poznávali Londýn.....	46
5.3	UKÁZKA JEDNOHO TÝDNE PRÁCE S DĚTMI V MATEŘSKÉ ŠKOLE	47
6	EVALUACE.....	64
7	DOPORUČENÍ PRO PRAXI UČITELŮ V MATEŘSKÉ ŠKOLE.....	69
	ZÁVĚR	71
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	72
	SEZNAM PŘÍLOH.....	76
	PŘÍLOHA 1: PROFILOVÝ NÁSTROJ PRO DETEKCI A STIMULACI MNOHONÁSOBNÉ INTELIGENCE U DÍTĚTE V MATEŘSKÉ ŠKOLE	76
	PŘÍLOHA 2: PŘEHLED GARDNEROVY TEORIE ROZMANITÝCH INTELIGENCÍ A NABÍDKA AKTIVIT, KTERÉ K ROZVOJI TĚCHTO INTELIGENCÍ PŘÍSPÍVAJÍ	79
	PŘÍLOHA Č. 3: SADA AKTIVIT K 1. PŘÍBĚHU	80
	PŘÍLOHA Č. 4: SADA AKTIVIT K 2. PŘÍBĚHU	81
	PŘÍLOHA Č. 5: SADA AKTIVIT KE 3. PŘÍBĚHU	83
	PŘÍLOHA Č. 6: SADA AKTIVIT KE 4. PŘÍBĚHU	85
	PŘÍLOHA Č. 7: SADA AKTIVIT K 5. PŘÍBĚHU	87
	PŘÍLOHA Č. 8: SADA AKTIVIT K 6. PŘÍBĚHU	89
	PŘÍLOHA Č. 9: SADA AKTIVIT K 7. PŘÍBĚHU	91
	PŘÍLOHA Č. 10: SADA AKTIVIT K 8. PŘÍBĚHU	92
	PŘÍLOHA Č. 11: SADA AKTIVIT K 9. PŘÍBĚHU	94
	PŘÍLOHA Č. 12: SADA AKTIVIT K 10. PŘÍBĚHU	96
	PŘÍLOHA Č. 13: SADA AKTIVIT K 11. PŘÍBĚHU	98
	PŘÍLOHA Č. 14: SADA AKTIVIT K 12. PŘÍBĚHU	99
	PŘÍLOHA Č. 15: TÝDENNÍ PŘÍPRAVA UČITELKY	101

ÚVOD

V současné době má preprimární vzdělávání význačnou roli při formování základů pro další rozvoj dětí. Tato bakalářská práce se zabývá problematikou preprimárního vzdělávání a jeho vlivem na rozvoj dětí. Cílem je nabídnout vzdělávací aktivity a stimulační, které pozitivně ovlivňují intelektuální růst u dětí, a to s důrazem na individualizaci ve vzdělávání každého jedince.

Základem pro tuto práci je Gardnerova teorie o rozmanitých inteligencích, která klade důraz na různorodé formy inteligence, a to nejen tradiční logicko-matematickou a verbálně-jazykovou inteligenci, ale i další oblasti, jako je hudební, vizuálně-prostorová, tělesně-pohybová, intrapersonální a interpersonální inteligence. Vzhledem k této rozmanitosti je důležité zkoumat, jak různé vzdělávací přístupy a aktivity mohou efektivně podporovat a stimulovat jednotlivé inteligence u dětí v předškolním věku.

Práce se rovněž zaměřuje na hodnocení inteligence, kde klíčovým měřicím nástrojem je metoda vyvinutá Davidem Lazearem. Dále se zabývá významem identifikace dětských schopností a dovedností, což umožňuje přizpůsobit vzdělávací přístupy a aktivity jednotlivým potřebám každého dítěte.

V kontextu moderního vzdělávání práce navrhuje inovativní vzdělávací strategie, které budou efektivně začleňovat principy Gardnerovy teorie a poskytnou prostor pro integraci těchto přístupů do školního kurikula. Cílem je optimalizovat výsledky učení a podporovat komplexní rozvoj dětí v preprimárním vzdělávání.

Výsledky této práce nabízejí cenné poznání pro pedagogy a rodiče, aby byli schopni vytvořit podpůrné prostředí, které respektuje a podporuje jedinečné schopnosti každého dítěte a stimuluje celkový kognitivní a emoční růst během klíčového předškolního období.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VLIV PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ NA ROZVOJ DÍTĚTE A ROZMANITOST INTELIGENCÍ: NOVÉ POHLEDY A APLIKACE V PEDAGOGICE

Úvodní citace od Roberta Fulghuma: „*Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se naučil v mateřské školce.*“ trefně vystihuje význam preprimárního vzdělávání a jeho vliv na rozvoj dítěte. V období předškolního věku je dítě velmi zvědavé a aktivně zkoumá svět kolem sebe, což mu umožňuje učit se novým dovednostem a schopnostem.

Za předškolní období se považuje období raného věku (do tří let věku) a období preprimárního vzdělávání (období do nástupu povinné školní docházky na základní škole). Tato období jsou klíčová pro rozvoj dítěte, jak poukazuje Koželuh (2021). Dovednosti, které si dítě v této fázi osvojí, ho provází po celý jeho život (Bäcker-Braun, 2014). Proto je zásadní poskytovat dětem vhodné podněty, které je motivují objevovat a učit se novým věcem. Čím více smyslových informací dítě získá, tím více se naučí.

Výzkumy z neurologie ukazují, že mozek dítěte má při narození ohromující množství neuronových spojení, která se rychle rozvíjejí (Agustin, 2021). Abychom podpořili optimální rozvoj dítěte, je důležité včas ho podporovat prostřednictvím smysluplných vzdělávacích aktivit a podnětů. Nedostatečná stimulace může vést ke ztrátě neuronových spojení a následně ovlivnit schopnost učení a rozvoj dítěte. Proto je důležité poskytovat dětem stimuly a podněty, které budou podporovat jejich intelektuální růst. Bäcker-Braun (2014) poukazuje na význam začleňování řečového rozvoje do všech oblastí vzdělávání. Bäcker-Braun označuje děti, vzhledem k jejich míře konání a dotazování, za tvořivé vynálezce, umělce, fyziky, matematiky, historiky a filozofy.

1.1 Inteligence mimo zaběhnuté mantinely: Gardnerova teorie a podpora rozmanitých inteligencí

Ve snaze zpochybnit tradiční chápání inteligence, které je orientováno především na verbálně-jazykovou a logicko-matematickou inteligenci a měří intelektuální schopnosti pomocí standardních testů, byla provedena řada výzkumů a teoretických studií (Daněk, 2021). Howard Gardner přispěl k tomuto novému pohledu na inteligenci na základě neuropsychických a psychometrických důkazů z různých biologických a antropologických studií. Ve své práci se zmiňuje o tomto jednostranném zaměření a nabízí nový pohled na inteligenci. Podle něj inteligence zahrnuje „*schopnost řešit problémy nebo vytvářet*

produkty, které mají v jednom nebo více kulturních prostředích určitou hodnotu“ (Gardner, 2018, s. 9).

Gardner upozorňuje na to, že rychlé odpovědi na krátké otázky nepostačují k měření inteligence, protože inteligence zahrnuje mnohem více aspektů, a může se projevovat v různých kontextech, úkolech, oborech a disciplínách. Klíčem k odhalení rozmanitých intelektových schopností jedince je cílevědomé pozorování jeho konkrétních činností a výkonů. Zde hrají důležitou roli rodiče a předškolní pedagogové, kteří mohou ovlivnit rozvoj inteligence u dětí tím, že sami budou vhodným příkladem, budou respektovat individuální potřeby dítěte a nabídnou mu širokospektré podněty pro jeho plynulý rozvoj.

Další odborníci, jako je Vágnerová (2005), poukazují na komplexnost inteligence a omezení jednotlivých testů, které se soustřeďují pouze na určité aspekty inteligence. Testování inteligence může být ovlivněno aktuálním stavem jedince, což může zkreslit výsledky. To stejné platí i pro hodnocení inteligence na základě hodnoty IQ, která má pravděpodobnostní charakter, jelikož je ovlivněna dalšími faktory a proměnnými, jako je prostředí, nálada dítěte nebo examinátora, a kvalita samotného testu.

V rámci předškolního vzdělávání je klíčové zaměřit se na podporu rozmanitých inteligencí u dětí, což Agustin (2021) považuje za důležité opatření pro dosažení optimálního rozvoje a plného využití potenciálu dětí. Autor zdůrazňuje, že je nezbytné včasné zjištění a pečlivé plánování stimulace různých inteligencí, neboť každé dítě může mít odlišný potenciál a jeho rozvoj vyžaduje individuální strategie a prostředky. Agustinův výzkum byl prováděn s využitím Lazearova měřicího nástroje, který zahrnuje záznam chování, hry na rozvoj dovedností, funkce inteligence, řešení složitých problémů a vynalézání.

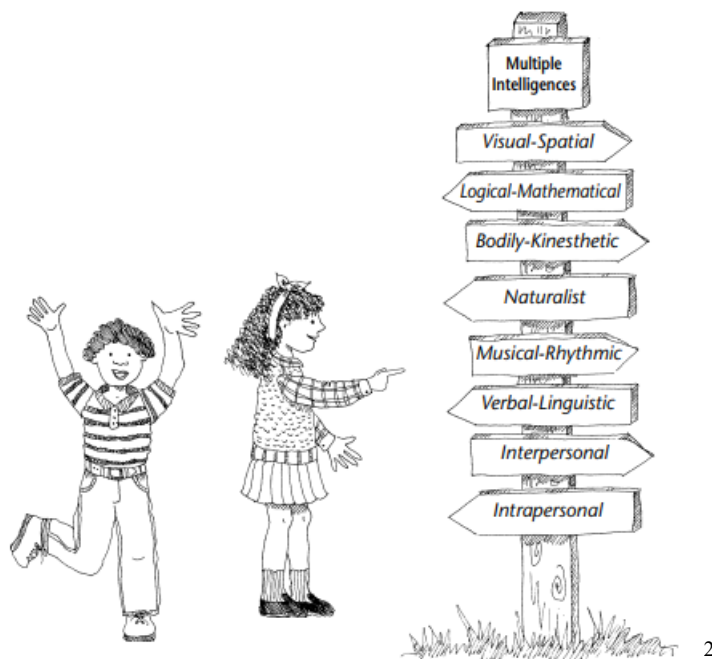
1.1.1 David Lazear: Průkopník rozmanitých inteligencí a inovativního vzdělávání

David Lazear (2005) je respektovaným odborníkem s bohatými mezinárodními zkušenostmi, jehož práce se soustředí na aplikaci teorie rozmanitých inteligencí v praktickém vzdělávacím prostředí. Je uznáván jako průkopník inovativního přístupu ve vzdělávání, který se zaměřuje na rozvoj vyššího řádu myšlení, metakognici, dovedností a schopností zpracovávání informací, porozumění a efektivního uplatnění získaných poznatků a dovedností v každodenním životě. Jeho přínos je zakořeněn v aplikaci Bloomovy taxonomie, kterou považuje za klíčový nástroj v rámci vzdělávání.

Lazear založil renomovanou organizaci, specializující se na školení pedagogů a podnikatelů, aby jim poskytl dovednosti a schopnosti pro účinnou implementaci principů

mnohonásobné inteligence a dalších moderních přístupů, které příznivě ovlivňují vzdělávací a podnikatelské procesy.

Jeho učení je podloženo citací jeho profesorky ze střední školy, která vyslovila: „*Když mi nedokážete říct, jak to, co studujeme, souvisí s vaším každodenním životem... Pokud to nedokážete aplikovat, nenaučili jste se to!*“ (Lazear, 2005, ix).¹ Tím zdůrazňuje důležitost praktického uplatnění vzdělávacích poznatků a jejich propojení s reálným životem.

1.2 Integrace Gardnerovy teorie rozmanitých inteligencí do školního kurikula

Pedagogický přístup, který vychází z Gardnerovy teorie, se stal natolik úspěšným, že byl integrován do školního kurikula v Kalifornii a částečně zaveden do vzdělávacích systémů mnoha zemí, včetně České republiky. V českém školství bylo převzato a je stále přijímáno mnoho metod a přístupů inspirovaných Gardnerovou teorií, jako je respektování různých učebních stylů, individualizace, hodnocení formou portfolia a hledání nových způsobů spolupráce s rodinou (Jančaříková, 2011).

V praxi je vhodné přizpůsobit komunikaci s dětmi na základě převažujícího typu inteligence i každého jedince a nabídnout různé možnosti výuky. Tyto poznatky lze významně využít například při skupinové práci, kooperativní výuce a při přidělování rolí a

¹ „*If you can't tell me how what we're studying applies to you in your every day life... If you can't apply it, you haven't learned it!*“ (Lazear, 2005, ix)

² Lazear, 2005, s. 1

rozložení úkolů ve skupině dětí. V České republice se také mnoho mateřských škol zaměřuje na vzdělávání dětí v souladu s Gardnerovou teorií rozmanitých inteligencí a některé z nich zařazují do svých plánů školního vzdělávacího programu školení učitelů v této oblasti a postupně zavádějí teorii do výuky (Národní pedagogický institut České republiky, 2021). Tímto způsobem se podporuje rozmanitost inteligencí dětí a umožňuje se jim využít jejich individuálních schopností a potenciálu ve vzdělávání.

1.2.1 Rozmanité inteligence v mateřských školách: Identifikace a stimulace dětských schopností

Koncept rozmanitých inteligencí, který vychází z teorie představené Armstrongem, se stal základem pro rozsáhlé výzkumy a studie zaměřené na identifikaci a stimulaci více inteligencí u dětí v mateřských školách. Tyto výzkumné nástroje, využívající záznam chování, her na rozvoj dovedností, hodnocení funkcí inteligence, řešení složitých problémů a podporu vynalézání, prokázaly svou účinnost při rozpoznávání a podpoře rozmanitých intelligenčních schopností u dětí (Agustin, 2021).

Na základě výsledků těchto výzkumů byly analyzovány směrnice a doporučení pro stimulaci více inteligencí u dětí předškolním vzděláváním. Navrhuje se vytvoření vzdělávacích programů pro učitele mateřských škol, aby byli schopni navrhovat výukové aktivity, které podporují růstový potenciál dětí. Dále se doporučuje zapojení odborníků v oblasti předškolního vzdělávání při tvorbě osnov adaptivních na rozvoj inteligencí u dětí. Rovněž je navrženo prezentovat mateřské školy, které úspěšně aplikují teorii rozmanitých inteligencí, jako vzorové instituce (Daněk, 2021).

Další modely, které se zabývaly Gardnerovým modelem inteligencí, podporují důležitost rozvoje potenciálu v raném dětství pro dosažení lepších výsledků v budoucnosti (Agustin, 2021). Tyto výzkumy také poukazují na výhody pozorování a hodnocení jedinců v jejich přirozeném prostředí, což umožňuje získat objektivnější a reálnější obraz jejich schopností. Testování a zkoušení v přirozeném prostředí by mělo být pro děti zábavné, praktické, rozvíjející a podporující, aby nedocházelo ke ztrátě vnitřní motivace a rivalitě mezi dětmi. (Čapek, 2015; Janišová, 2003).

Montessoriová (2023) zdůrazňuje důležitost odhalení skutečné přirozenosti dítěte a vytvoření prostředí s dostatečným podnětným materiálem a individuálním přístupem, což umožní postupný rozvoj dovedností a schopností.

Teorie rozmanitých inteligencí, vyvinutá Gardnerem, představuje odlišný způsob chápání inteligence a podporuje rozvoj všech druhů inteligencí u jedince. Gardner zdůrazňuje, že

pro dosažení konkrétních cílů a uplatnění v různých oborech není možné spoléhat pouze na jednu formu inteligence. Namísto toho je nezbytné podporovat a rozvíjet všechny druhy inteligencí u každého jedince. Autor poukazuje na obor hudby jako příklad, kde převažuje hudební inteligence, ale k dosažení úspěchu je také nutné využít tělesně-pohybovou inteligenci a obě formy personální inteligence, například při tanci nebo reklamě. Jednotlivé inteligence se vzájemně doplňují a podporují (Daněk, 2021).

Gardner, americký odborník na vzdělávání, představil teorii rozmanitých inteligencí, kterou sám označuje jako vědeckou teorii, nikoli nástroj sociální politiky. Tato teorie neslouží ke stigmatizaci jednotlivců či skupin. Ve své publikaci *Dimenze myšlení: Teorie rozmanitých inteligencí* popisuje původně sedm inteligencí: verbálně-jazykovou, logicko-matematickou, hudební, vizuálně-prostorovou, tělesně pohybovou, intrapersonální a interpersonální inteligenci. Později byla do této koncepce přidána i přírodovědná inteligence, někdy označovaná jako přirozená inteligence (Jančaříková, 2011).

Podstata teorie rozmanitých inteligencí spočívá v respektování jedinečnosti každého jednotlivce a uznání různorodosti způsobů učení. Tato teorie umožňuje vytvářet různé modely hodnocení učení a nabízí téměř neomezené možnosti uplatnění inteligencí v průběhu celého života jedince. Aplikace výuky, založená na přístupu rozmanitých inteligencí, má pozitivní vliv na rozvoj kritického myšlení (Agustin, 2021).

Aplikace teorie rozmanitých inteligencí může být jedním z možných přístupů k efektivnějšímu vzdělání a pozitivnímu rozvoji dětí v rámci předškolního vzdělávání. Použití vhodných nástrojů a strategií pro stimulaci různých inteligencí v přirozeném prostředí je klíčové pro odhalení a podporu jedinečného potenciálu každého dítěte. V České republice je tento přístup stále více akceptován a rozšiřován ve vzdělávacím systému, což přináší nové příležitosti a perspektivy pro budoucnost vzdělávání.

1.2.2 Profilový nástroj pro detekci a stimulaci mnohonásobné inteligence u dítěte v mateřské škole

Tabulka v příloze č. 1 popisuje profilový nástroj pro detekci a stimulaci mnohonásobné inteligence u dítěte předškolního věku. Tento nástroj obsahuje různá tvrzení a pozorování, která umožní zjistit, jaký typ inteligence u dítěte převažuje. Každé tvrzení se týká určité oblasti inteligence a pomáhá posoudit, jak se dítě vyvíjí v různých aspektech svého intelektuálního potenciálu. Výsledky z tohoto nástroje mohou poskytnout učitelům a rodičům cenné informace o dítěti a pomoci při jeho dalším vzdělávání a rozvoji.

2 GARDNEROVY ROZMANITÉ INTELIGENCE V KONTEXTU PREPRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

2.1 Logicko-matematická inteligence

V současné době je inteligence logicko-matematická často považována za klíčovou složku inteligence obecně (Daněk, 2021). Bäcker-Braun (2014) připomíná, že matematika je nedílnou součástí světa, a děti ji začínají vnímat již od útlého věku – geometrické tvary, čísla, vzory, množství, poměry a různé struktury a pravidelnosti jsou součástí jejich okolí.

Armstrong (2011) charakterizuje tuto inteligenci jako schopnost efektivního využívání čísel a schopnost kvalitně argumentovat a logicky zdůvodňovat své poznatky. Mezi činnosti spojené s touto inteligencí patří třídění, porovnávání, uspořádávání, vytváření různých kategorií, dedukce, generalizace, uvažování a tvorba hypotéz.

Lazear (2005) ve svém výzkumu popisuje logicko-matematickou inteligenci jako schopnost identifikovat a hledat vzory v různých formách, jako jsou číselné, myšlenkové, barevné a další vizuální vzorce, stejně jako vzorce vztahů a mnoho dalšího. Důležité je vnímání vzorů v reálném světě a porozumění vztahům mezi nimi. Postupně se logicko-matematické myšlení stává abstraktnějším, jak jednotlivci řeší složitější problémy, hledají odpovědi, analyzují příčiny a následky a tvoří hypotézy.

Děti ve věku 4 až 6 let rády počítají, porovnávají množství, přiřazují prvky do skupin, seznamují se s číslicemi, prostorem, geometrickými tvary a matematickými problémy. Čísla a tvary lze propojovat s napínavými příběhy, dětskými písničkami a pohybovými hrami, které zahrnují počítání, rozpočítávání (Bäcker-Braun, 2014). Logicko-matematická inteligence se uplatňuje i v hudební výuce, kde děti vnímají a rozlišují délku, sílu a barvu jednotlivých tónů (Daněk, 2021).

Matematické postupy pomáhají dítěti uspořádat věci do vzájemných vztahů, třídít je do různých kategorií a strukturovat. Tím se svět stává pro děti přehlednějším. Gardner (2018) zdůrazňuje, že základem logicko-matematické inteligence je schopnost řešit problémy, vyvozovat závěry a vyjadřovat se logicky.

V dětském věku se rozvíjí schopnost porovnávat množství prvků ve skupinách a přibližně v 6 letech věku děti začínají chápat základní principy početní logiky (Vágnerová, 2000; Siegler in Vágnerová, 2005). Děti s vysokou logicko-matematickou inteligencí projevují zájem o náročné otázky a experimenty, jsou schopny logicky argumentovat a rychle počítají aritmetické příklady (Krejčová, 2015).

Vzdělávací aktivity, které podporují logicko-matematickou inteligenci u dětí, mohou zahrnovat různé hlavolamy, hádanky, úkoly s čísly, deskové hry a konstrukce ze stavebnic podle návodů. Důraz by měl být kladen na systematické a analytické přemýšlení a podporu schopnosti hledat souvislosti a vzory. Získané dovednosti jsou nesmírně cenné nejen ve vzdělávání, ale i v dalších oblastech lidského života.

2.2 Verbálně-jazyková inteligence

Verbálně-jazyková neboli lingvistická inteligence představuje řečové schopnosti a dovednosti, které jsou spojeny s fonologií, syntaxí a morfologií, sémantikou a pragmatikou a jsou využívány při činnostech, jako je čtení knih, psaní vědeckých prací, básní, novel a porozumění obsahu mluveného slova (Atkinson, 2003).

Jazykové schopnosti představují výraznou a nejrozšířenější formu inteligence. Tradiční vzdělávání dlouhodobě považuje jazykové schopnosti a dovednosti za stěžejní faktor k úspěchu. Charakteristickou vlastností jedinců s jazykovou inteligencí je jejich schopnost plně ovládat všechny aspekty jazyka. Tito jedinci vynikají v tvorbě příběhů, vyprávění vtipů a historek, snadno zvládají analýzu a syntézu slov a disponují vynikající pamětí na jména, místa a další detaily. Rádi se také věnují různým slovním hrám a jazykolamům, a mají radost ze čtení, psaní a živých rozhovorů (Krejčová, 2015).

„Jazykové schopnosti vlastně představují nejrozšířenější a nejdemokratičtější rozdělenou formu lidské inteligence.“ (Gardner, 2018, s. 121). Důležité je, aby jedinci měli pochopení pro pragmatické funkce řeči, což jsou účely, pro které je řeč používána. Lingvistická tetráda, skládající se z fonologie, syntaxe, sémantiky a morfologie, hraje klíčovou roli v adekvátním využívání jazyka a je důležitou podmínkou pro úspěšné přežití člověka ve světě (Bäcker-Braun, 2014).

Mezi významné funkce řeči patří i funkce rétorická, která spočívá ve schopnosti používat jazyk k přesvědčování ostatních lidí. Důležitou roli hraje paměťový potenciál řeči, který pomáhá uchovávat informace. Další funkcí je vysvětlování, které zahrnuje vyjadřování a sdělování konkrétních významů a konceptů. Nakonec je to schopnost jazyka reflektovat svou vlastní činnost, uvažovat o sobě samém a stát se aktivním účastníkem metalingvistické analýzy. (Gardner, 2018).

Proces osvojování řeči u dětí není pouze nápodobou, ale zahrnuje i tvorbu hypotéz a odvozování gramatických pravidel z mluvené řeči. Důležitým aspektem při rozvoji řeči je vztah dítěte s dospělým, který s ním komunikuje, a kombinace tohoto vztahu s podporou zájmů dítěte a jeho zapojení do smysluplných činností (Bäcker-Braun, 2014).

Řečové dovednosti lze rozdělit do několika kategorií, jako je výslovnost, slovní zásoba, gramatika, porozumění řeči a komunikační schopnosti. Důležité je chápat dovednosti také z funkčního hlediska, což zahrnuje i neverbální prvky komunikace, jako je gestikulace, mimika, intonace a řeč těla. K rozvoji řečových schopností přispívá radost z komunikace a potřeba vyjadřovat své pocity, myšlenky a zážitky ostatním. Významnou roli zde hraje i gramotnost, která umožňuje hravý a kreativní přístup k řeči, například prostřednictvím her, rýmování a hravých cvičení. Pro úspěšný rozvoj řeči je důležité získávat různorodé zkušenosti, například prostřednictvím čtení knih, osvojování si básniček a písniček s využitím rýmů, vyprávění a psaní (Krejčová, 2015).

2.3 Hudební inteligence

„Hudba je řada tónů a tónových kombinací, které jsou uspořádány tak, aby příznivě působily na sluch a aby byly srozumitelné lidské inteligenci.“ (Gardner podle Schönberga, 2018). Hudební inteligence se začíná vyvíjet již v raném dětství a má pozitivní dopad na celkový osobnostní rozvoj dětí. Hudba má silný emocionální vliv a přispívá k rozvoji různých aspektů inteligence, což z ní činí důležitou součást vzdělávacího procesu. (Gardner, 2018). Děti s hudebním nadáním projevují zájem o hudební nástroje, pamatují si melodie písniček a rády si zpívají (Krejčová, 2015).

Rozvoj hudebních schopností u dětí zahrnuje vnímání hudby, cit pro rytmus, vyjádření hudby pohybem, tancem, vokalizací, rytmickým tleskáním, jemnou motorikou a koordinací ruky a oka. Rovněž důležitou roli hraje rozvíjení sluchového vnímání hudby a hmatové vnímání při hře na hudební nástroje. Dalším klíčovým aspektem je kreativita. Umožňuje dětem realizovat své nápady, volně improvizovat a tvořit hudbu.

Hudba má vliv na tělesné funkce, jako je srdeční tep, dýchání, krevní tlak a vylučování hormonů. Působí uvolňujícím způsobem a podporuje radost ze života. Pro děti je ideálním prostředkem pro vyjadřování jejich pocitů, včetně těch nepříjemných. Hudba má rovněž pozitivní vliv na rozvoj mozku, podporuje učební návyky a rozvíjí rozumové, intelektuální, abstraktní a logické myšlení (Bäcker-Braun, 2014).

Výzkumy ukazují, že hudba má celkově prospěšné účinky na děti. Dle Mádlové (2019) hudba podporuje rozvoj jazykových schopností, poslechu, paměti a motorických dovedností. Hudební výuka zlepšuje výsledky dětí, zejména v sociálních dovednostech, čtení a matematice. Dále má vliv na schopnost řídit čas, pozornost, organizovat myšlenky a regulovat chování.

K rozvoji hudební inteligence u dětí doporučuje Roldan (rok neuveden) několik důležitých kroků, jako je práce s rytmem, tóny a melodiemi, podpora reprodukce a úpravy jednoduchých skladeb, vytváření citového propojení dětí s hudbou, seznámení s různými hudebními žánry, poznávání hudebních nástrojů a aktivní používání hudebních nástrojů či jiných předmětů k improvizaci rytmických zvuků.

2.4 Vizuálně-prostorová inteligence

Vizuálně-prostorová inteligence představuje důležitý aspekt lidské inteligence, který je spojen se schopností vnímat a pracovat s vizuálními podněty a orientací v prostoru. Zrakové vnímání je základním předpokladem pro prostorové myšlení, které umožňuje transformovat vizuální podněty do podoby myšlenek a vytvářet vizuální zážitky i bez konkrétních fyzických podnětů. Tato forma inteligence je zvláště podstatná pro orientaci v prostoru, rozpoznávání objektů, při práci s grafickými zobrazeními a při dalších aktivitách.

Profese, které využívají prostorovou inteligenci, zahrnutí architektky, sochaře, umělce, kartografy a sportovce (Gardner, 2018).

U dětí s vyvinutou vizuálně-prostorovou inteligencí lze pozorovat zájem o umělecké aktivity a rády tráví čas sledováním filmů, diapositivů nebo fotografií. Skládačky a bludiště jsou oblíbenými hrami, a často si takové děti dopřávají denní snění (Krejčová, 2015). V raném věku se děti začínají orientovat ve vztahu k vlastnímu tělu, což je základní krok pro rozvoj prostorového vnímání. Schopnost vyjadřovat prostorové vztahy pomocí symbolů a porozumění verbálním popisům týkajícím se poloh a směrů jsou důležitými aspekty pro rozvoj této inteligence. Ostrost zrakového vnímání a binokulární vidění hrají také podstatnou roli v rozvoji vizuálně-prostorové inteligence. Podpora rozvoje vizuálně-prostorové inteligence u dětí je důležitá pro jejich celkový kognitivní a kreativní rozvoj. Hry a aktivity, které podněcují vnímání a porozumění prostoru, mohou být zahrnuty do vzdělávacích programů a podněcovat děti k tvořivosti a inovativnímu myšlení. Rovněž hry, které propojují orientaci v prostoru a čase, jsou pro děti přínosné. Pro rozvoj vizuálně-prostorové inteligence dětí je důležité umožnit jim experimentovat s vlastním tělem a různými materiály v různých prostorových vztazích. To jim pomůže získat cenné zkušenosti a současně posiluje rozvoj této formy inteligence (Bäcker-Braun, 2014).

2.5 Tělesně-pohybová inteligence

Tělesně-pohybová inteligence je komplexní a důležitou součástí lidského rozvoje. Pohybový systém, který je velmi sofistikovaný, rozmanitý a propojený, umožňuje koordinaci různých nervových a svalových prvků. Většina pohybů řízených vůlí probíhá díky vzájemnému ovlivňování vnímání a motoriky (Gardner, 2018). Schäfer (2011) považuje pohyb za základní formu myšlení a samostatný obor vzdělávání, který podporuje orientaci v prostoru při různých činnostech. Děti mají přirozenou touhu po pohybu, a právě to je důležité pro jejich tělesný, kognitivní i emocionální rozvoj. Pohyb není prospěšný pouze pro svaly, klouby a šlachy, ale také pomáhá lépe vnímat okolní svět, navazovat kontakty s ostatními lidmi a rozvíjet fantazii. Dále přispívá k psychické pohodě a uvolňuje adrenalin, čímž dochází ke zlepšení nálady. Pohyb slouží také jako důležitý prostředek komunikace (Bäcker-Braun, 2014). Zkušenosti s pohybem nejen usměrňují praktické aktivity, ale také formují naše vnímání světa a sebe samých (Schäfer, 2011).

Kinestetická inteligence, jak ji nazývá Vašíčková (podle Killingbecka, Bowlera, Goldinga & Sammona, 2016), je schopnost jedince číst své okolí a vhodně reagovat v proměnlivém prostředí s představitostí a inteligencí. Sebevědomí získané pohybovými zkušenostmi umožňuje jedinci efektivně reagovat v nepředvídatelných a náročných situacích. Jakmile si jedinec tuto zkušenost osvojí, stane se pohyb automatickým a samozřejmým.

Pohybová gramotnost zahrnuje nejen schopnost pohybu, ale také sebepojetí, rozvoj plynulého sebevyjádření, efektivní interakce s ostatními lidmi a získávání znalostí o pohybu a zdraví. Zvýšené sebepojetí přispívá k vnitřní motivaci a ochotě přijímat výzvy, zatímco plynulá interakce s ostatními přináší sebedůvěru a schopnost spolupracovat v prostředí, kde se pohybujeme. Pohyb a vlastní ztělesnění hrají zásadní roli při formování našeho sebeobrazu (Vašíčková, 2016).

Pohyb v přírodě nabízí mnoho výhod, jako je více prostoru pro různé druhy pohybu a možnost experimentování. Pohyb v přírodě navíc přináší prospěch mozkové činnosti díky zvýšenému přísunu kyslíku (Bäcker-Braun, 2014). Děti s vysokou tělesně-pohybovou inteligencí excelují v soutěžních sportech a mají rády aktivní pohybové činnosti, jako plavání, cyklistiku nebo turistiku. Zároveň vyjadřují potřebu fyzického dotyku při komunikaci a projevu emocí. Jsou zručné v manuálních pracích a obratně napodobují gesta a chování ostatních lidí (Krejčová, 2015).

2.6 Personální (emoční) inteligence

Personální inteligence, často označovaná jako emoční nebo emocionální inteligence, je rozdělena na dvě formy – intrapersonální a interpersonální inteligenci. Intrapersonální inteligence se zaměřuje na sebe samé, na porozumění vlastním pocitům, zatímco interpersonální inteligence se soustředí na vnímání druhých lidí, jejich city, motivace, chování (Gardner, 2018).

Goleman (2011) se zaměřuje na emoční inteligenci a zdůrazňuje důležitost znalosti vlastních emocí a schopnost je ovládat. Toto je základním pilířem každého jedince. Dále klade důraz na schopnost sebmotivace, vnímání emocí u druhých lidí, empatii a schopnost přizpůsobit své jednání na základě emocionálních signálů. Rovněž klade důraz na rozvoj zdravých a kvalitních mezilidských vztahů.

Výzkumy naznačují, že emoční inteligence u dětí předškolního věku může být nejučinněji rozvíjena prostřednictvím pohádek. Kumperová (2021) tvrdí, že citové prožitky se objevují nejlépe v kontextu asociací, a pohádky poskytují vhodný způsob, jak dítěti předat návody na řešení obtížných situací a varování před nebezpečím.

Podle Kumperové pohádky fungují jako kouzelná zrcadla, odhalující některé aspekty vnitřního světa a ovlivňují emoční myšlení, které spojuje události a pocity podobné těm, které se objevují v písních, románech, filmech nebo dramatech.

Z hlediska dětské reality jsou pohádky symbolické a dítě se s nimi ztotožňuje na základě subjektivních vjemů (Goleman, 2011). Na rozdíl od racionálního myšlení, které rozlišuje příčiny a následky, emoční myšlení jednoduše spojuje věci a situace, které jsou si podobné (Kumperová podle Seymoura, 2021).

Pohádky mají výchovný potenciál, neboť pomáhají dětem pochopit a řešit životní situace, zlepšují schopnost pochopení a vcítění se do pocitů druhých a podporují vytváření smysluplných mezilidských vztahů. Soudobé příběhy se obvykle vyhýbají existenciálním problémům a temným aspektům lidské osobnosti, zaměřují se spíše na vytváření pocitu bezpečí a nezabývají se téměř žádnými tématy o smrti nebo stárnutí (Kumperová podle Bettelheima, 2021). Tím ale dětem může chybět přístup k návodům na řešení složitých situací a rozpoznávání nebezpečných osob.

Emoční inteligence zahrnuje uvědomění si vlastních těžkých emocí, vnitřních bojů, zloby i nejistoty. Použití pohádek může dětem pomoci tyto prožitky vyjádřit a identifikovat se s nimi. Pohádky tak slouží jako prostředek, který pomáhá dětem lépe porozumět sobě samým a svému emocionálnímu světu (Kumperová, 2021).

2.6.1 Intrapersonální inteligence

Intrapersonální inteligence se vyznačuje schopností rozumět sami sobě, pochopit své vlastní pocity, záměry a chování a identifikovat, co nás motivuje k určitému jednání. „*Je to schopnost znát sama sebe a podle toho jednat ve vnějším životě.*“ (Goleman, 2011, s. 44). Je to dovednost, která nám umožňuje efektivně pracovat s emocemi a zvládat stresové situace. Intrapersonální inteligence je schopnost být autentickým, přijmout sami sebe, svůj život a minulost, a být spokojeni s vnitřním já, aniž bychom něco postrádali. Jedinec s touto formou inteligence si je plně vědom svých hodnot, názorů, silných a slabých stránek a umí plánovat své kroky tak, aby dosáhl svých cílů a úspěšně se prosazoval.

Intrapersonální inteligence zahrnuje schopnost introspekce, sebereflexe, sebepoznání, autoregulace, sebeřízení a sebevýchovy. Na nejzákladnější úrovni tato inteligence umožňuje jedinci rozlišit mezi pocitem libosti a pocitem bolesti. Nicméně na nejvyšší úrovni může tato inteligence odhalovat a symbolicky vyjadřovat komplexní a velmi rozmanité emocionální stavy (Gardner, 2018).

Vysoká míra intrapersonální inteligence je klíčovým prvkem psychologického blaha a souvisí s emocionální stabilitou, která poskytuje pevný základ pro osobní rozvoj a učení (Vašíčková, 2016). Nízké sebevědomí a nedostatečné sebepoznání mohou vést k mentálním problémům, jako jsou depresivní nálady a deprese, nestabilita a smutek.

Intrapersonální inteligence je klíčová i při výchově dětí. Děti se nejprve musí naučit, jak přiměřeně zacházet s emocemi, se svými pocity, jak vyjadřovat a prosazovat své potřeby a přání. Emoční a sociální dovednosti slouží jako předpoklad pro to, aby se dokázaly začlenit do společnosti (Bäcker-Braun, 2014).

Děti s vysokou intrapersonální inteligencí často projevují smysl pro nezávislost a silnou vůli. V diskusích o sporných tématech mají jasně vyhraněné názory a působí dojmem, že žijí ve svém vlastním světě. Rády tráví čas samy, aby se mohly věnovat svým osobním zájmům a koníčkům. Tyto jedince obvykle charakterizuje vysoká míra sebedůvěry (Krejčová, 2015).

2.6.2 Interpersonální inteligence

Interpersonální inteligence se zaměřuje na schopnost aktivně naslouchat a porozumět druhým lidem. Tato forma inteligence zahrnuje vnímání emocí, názorů, nálad, cílů, motivací, pracovních postupů druhých, a také schopnost spolupracovat s nimi (Gardner,

2018). Interpersonální inteligence je klíčová pro efektivní komunikaci, úspěšné interakce s ostatními lidmi a pro budování kvalitních mezilidských vztahů.

K rozvoji interpersonální inteligence přispívá schopnost rozpoznávat a vnímat mimické výrazy, lidské hlasy a gesta, což umožňuje lépe rozumět emocím a reakcím druhých (Armstrong, 2011). Také dovednost úspěšného vyjednávání a přesvědčování patří do spektra této formy inteligence (Baum et al., 2005), což je často klíčovým atributem úspěšných profesí, jako jsou obchodníci, učitelé, zdravotníci, politici, duchovní a herci (Goleman, 2011).

Děti s interpersonální inteligencí mají mnoho přátel a rády se účastní skupinových her a aktivit s ostatními dětmi. Projevují vysokou míru empatie a citlivosti k pocitům druhých a aktivně se snaží řešit konflikty, které mohou vznikat mezi dětmi vznikají (Krejčová, 2015). Tyto děti mají schopnost intuitivně vnímat potřeby a pocity druhých, jsou ochotné pomáhat a úspěšně se zapojují do sociálních interakcí.

2.7 Přírodovědná inteligence

Přírodovědná inteligence, podle Gardnera, je charakterizována schopností pozorovat, porozumět a třídit přírodní objekty. Jedinec s touto formou inteligence se stává odborníkem, který je schopný lépe než průměrný jedinec rozpoznávat a klasifikovat rostliny, zvířata, neživé objekty a vnímat jejich interakce s prostředím (Jančaříková podle Cambella, 211). Přírodovědná nadání nejsou v populaci příliš častá, což poukazuje na specifickou formu inteligence (Jančaříková podle Wilsona, 2011).

Typické rysy dětí s přírodovědnou inteligencí, sestavené Leslie Wilsonovou a Maggie Meyer, nám umožňují identifikovat tyto nadané jedince. Děti s touto inteligencí snadno seřazují a třídí objekty, projevují zájem o přírodu a rády tráví čas venku, kde aktivně využívají své smysly při zkoumání okolního prostředí. Jsou pozorné k detailům, což umožňuje neobvyklé pozorování změn ve svém okolí. Projevují zájem o rostliny a živočichy a pečují o ně. Dále máme možnost pozorovat u těchto dětí sběratelskou povahu, sklon vystříhovat si informace o přírodě z různých zdrojů a zájem o televizní pořady, knihy a videa zaměřené na přírodní vědy. Rychle se učí rozpoznávat charakteristické vlastnosti, názvy a informace o rostlinách, živočiších a přírodních jevech (Jančaříková, 2011).

Pro podporu rozvoje přírodovědné inteligence u dětí navrhuje Bruce Cambell několik způsobů. Mezi nimi jsou systematické uspořádávání sbírek přírodnin a popisování přírodovědných vzorků, což podněcuje kategorizaci a pozorování detailů. Dále provádění experimentů v přírodním prostředí a poskytování vhodných nástrojů jako jsou lupy,

dalekohledy a mikroskopy, které usnadňují pozorování a záznamy. Podpora možnosti chovu zvířat a práce na zahradě také přispívá k rozvoji přírodovědných dovedností. Nicméně nejdůležitější je umožnit dětem pobyt v přírodě a zprostředkovat jim setkání s dalšími nadanými dětmi a odborníky, aby mohli sdílet své zážitky, pozorování a radost z přírody (Jančaříková podle Fraňka, 2011).

V rámci preprimárního vzdělávání máme jedinečnou příležitost podnítit rozvoj přírodovědné inteligence u dětí. Jejich zvědavost a touha poznávat svět jsou nevyčerpatelným zdrojem pro objevování a porozumění přírodním jevům. Kontakt s přírodou umožňuje dětem prožívat nové a intenzivní emocionální zážitky a rozvíjet své dovednosti a vztah k přírodě (Bäcker-Braun, 2014). Pobyt v přírodě přispívá k rozvoji pohybových schopností a dovedností a poskytuje dětem smyslové zážitky, které obohacují jejich osobnost a vztah k přírodě (Jančaříková podle Krajhanzla, 2011).

Vzdělávání zaměřené na podporu přírodovědné inteligence by mělo být interaktivní a motivovat děti k pozorování předmětů a jevů, experimentování a samostatnému zkoumání. Tímto způsobem lze nejen posílit schopnost dětí porozumět a komunikovat s přírodou, ale také přispět k ochraně životního prostředí a udržitelnému rozvoji.

3 PRÓZA S DĚTSKÝM HRDINOU

Próza pro děti a mládež prošla v historii významnými proměnami, reflektujícími nejen vývoj prozaických žánrů, ale i změny v postavení dítěte ve společnosti. Termín "próza" je podle Čeňkové et al. (2006) nepřesný, a vhodnější by bylo použití více specifických termínů, jako jsou román, novela nebo povídka s dětským hrdinou.

Vývoj prózy pro mládež je spojen s výchovnou funkcí a vzdělávacími cíli, což se odráží v rozmanitosti žánrových přístupů, od dobrodružné a humoristické prózy po příběhy s dětským hrdinou či skupinou hrdinů.

Próza s dětským hrdinou je chápána jako komplexní systém tematických a tvarových prvků, které formují postoj k reálnému světu. Dětský příběh slouží jako prostředek prezentace konkrétního pohledu na realitu a nabízí modely prožívání této reality.

Tento literární žánr je spojen s určitým okruhem témat a motivů, od sebeuvědomování dítěte, hrdinství, překonávání existenčních problémů až po témata sociální integrace, vztahy mezi generacemi, a život handicapovaného dítěte. Tyto motivy se vyvíjejí v souladu s proměnami pojetí dětství a dospívání ve společnosti (Čeňková, Siegllová & Dejmalová, 2006).

3.1 Čtenářská gramotnost v kontextu předškolního vzdělávání

Čtenářská gramotnost má v lidském životě významnou roli. Skrze četbu získává jedinec cenné informace, které mu poskytují přehled o okolním světě a umožňují mu plnohodnotněji se integrovat do společnosti. Současně je četba vnímána jako prostředek k obohacení osobnosti jedince, a to v rovině rozumové, dovednostní i emocionální. V neposlední řadě četba slouží k relaxaci. Čtenářskou gramotnost utváří všechny čtyři formy komunikace: čtení, psaní, mluvení a naslouchání (Doležalová, 2014).

Tomášková (2015) zdůrazňuje, že pro úspěšné čtení a rozvoj čtenářské gramotnosti je zásadní období do šesti let. Během tohoto časového rámce děti postupně vyvíjejí nezbytné kompetence pro smysluplné čtení, což představuje klíčovou fázi vytváření předpokladů pro čtení.

V kontextu mateřské školy se pojednává o čtenářské pregramotnosti, také označované jako předčtenářská gramotnost, do které se řadí rozvoj mateřského jazyka, komunikačních schopností a schopnost pracovat s textem, což zahrnuje schopnost vyhledávat, zpracovávat

a srovnávat informace v textu, stejně jako schopnost reprodukovat obsah textu (Průcha, 2009).

Homolová (2009) popisuje tzv. předčtenářské období, které je typické pro předškolní věk dětí. Dětská literatura určená pro tuto věkovou skupinu by se měla zaměřovat na otázky "proč" a "jak", přibližovat přírodní děje a reflektovat obecně lidské vlastnosti.

Cílem dětské literatury v tomto období by mělo být vzdělávání formou hry a zábavy. Měla by uspokojovat potřeby dítěte a současně přinášet ponaučení v oblasti etiky a slušného chování.

3.2 Strategie práce s příběhem v kontextu předškolního vzdělávání

Pro děti předškolního věku je nezbytné osvojit si mnoho dovedností pro úspěšné čtení, včetně rozpoznávání písmen a skládání slov a vět. Nicméně správné porozumění textu vyžaduje více než jen tyto základní dovednosti. Děti musí být schopny orientovat se v textu, sledovat jeho strukturu a vytvářet si mentální obrazy o událostech v něm obsažených. Kromě toho hrají ilustrace důležitou roli v pomoci dětem vizualizovat si obsah textu. Náročnost porozumění textům se liší, a děti se postupně učí těmto dovednostem prostřednictvím interakce s různými texty (Havlíková, 2019).

Existuje řada strategií, které učitelé mohou použít k rozvoji předčtenářských dovedností u dětí. V mateřské škole učitelé dětem nepřímo osvojují tyto strategie prostřednictvím různých aktivit, které sami provádějí. Děti se učí nápodobou a postupně si osvojují strategie přirozenou cestou. Pro děti předškolního věku je vhodné používat kratší texty, které jsou nové a zajímavé (Koželuhová, 2022).

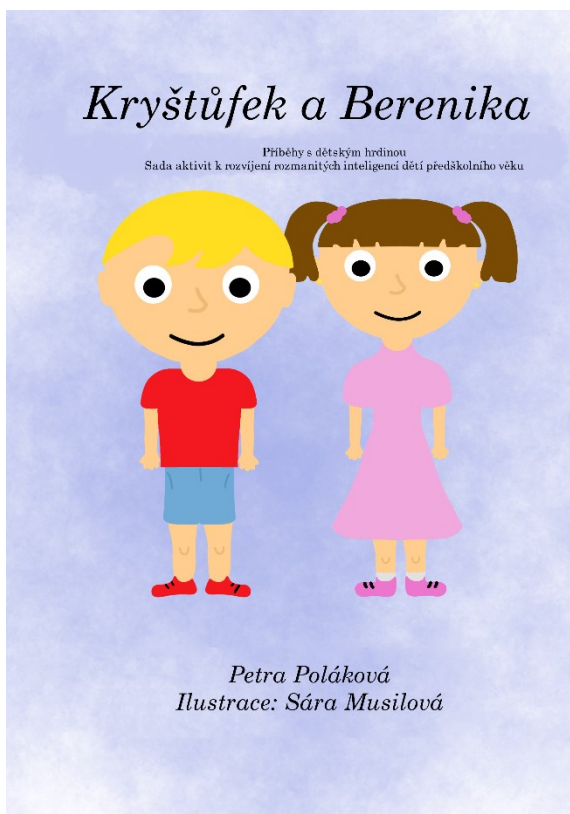
Strategie definuje Koželuhová (2022) jako vědomé postupy a metody, promyšlený postup k dosažení cíle, v tomto případě úplného porozumění textu. Mezi tyto strategie patří modelování a scaffolding. Modelování je proces, ve kterém učitel předvádí, jak používat určité čtenářské strategie nebo dovednosti. Scaffolding pak znamená postupné odstraňování opory, aby dítě postupně získalo nezávislost a samostatnost v čtenářských dovednostech.

Čtenářské strategie jsou klíčovým prvkem pedagogického procesu v mateřské škole, neboť podporují rozvoj dětského porozumění textu a jeho souvislostí. Mezi tyto strategie patří kladení otázek, které umožňuje dětem klást si otázky typu kdo, co, kdy, kde a jak, což je základním krokem k pochopení explicitního obsahu textu. Další důležitou strategií je hledání souvislostí a propojování informací z textu s již známými znalostmi a zkušenostmi dětí. Vizualizace pomáhá dětem vytvářet si mentální obrazy na základě informací

obsažených v textu, což posiluje jejich porozumění. Usuzování je strategie, která umožňuje dětem odhalovat skryté významy textu a nalézat souvislosti, které nejsou explicitně uvedeny. Předvídání pomáhá dětem odhadovat další vývoj děje na základě dostupných informací a skrytých významů textu. Shrnutí je strategií, která spočívá ve vyjádření hlavní myšlenky příběhu či textu na základě všech zjištěných informací. Nakonec hodnocení umožňuje dětem zaujmout hodnotící stanovisko k přečtenému textu. Tyto strategie, integrované do vzdělávacích aktivit, představují klíčový prostředek pro rozvoj čtenářských dovedností u dětí předškolního věku v mateřské škole (Tompkins, 2006 in Wildová, Vykoukalová, Rybárová, Ronková & Harazinová, 2019).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 KRYŠTŮFEK A BERENIKA: PŘÍBĚHY S DĚTSKÝM HRDINOU. SADA AKTIVIT K ROZVÍJENÍ ROZMANITÝCH INTELIGENCÍ DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

Cílem mé bakalářské práce je podněcovat rozmanité inteligence dětí předškolního věku prostřednictvím příběhů s dětskými hrdiny Kryštůfkem a Berenikou. Pracovala jsem s dvanácti originálními příběhy, které jsem sama napsala s ohledem na specifika této věkové skupiny. Tyto příběhy jsou koncipovány tak, aby podporovaly různé formy inteligence u dětí.

Kromě samotných příběhů jsem připravila sadu aktivit, které se opírají o obsahy jednotlivých příběhů a směřují k podpoře rozmanitých inteligencí dětí předškolního věku. Tyto aktivity jsou založeny na teoretických poznacích a praktických zkušenostech. I když se různé druhy inteligence vzájemně prolínají, snažila jsem se plánovat aktivity tak, aby každá z nich přednostně podporovala jednu konkrétní inteligenci, což by mělo zajistit, že každé dítě bude mít příležitost rozvinout své schopnosti a dovednosti.

Je důležité brát v potaz, že jak u dětí, tak i u pedagogů, existuje tendence k dominanci určitých inteligencí, což může mít za následek opomíjení ostatních druhů inteligencí při plánování vzdělávacích aktivit. Proto jsem zavedla systematický přístup, kdy při plánování

aktivit využívám tabulku uvedenou v příloze č. 2: *Přehled Gardnerovy teorie rozmanitých inteligencí a nabídka aktivit, které k rozvoji těchto inteligencí přispívají*, abych zajistila vyváženost a pestrost nabízených aktivit a přispívala k rozvoji různých druhů inteligencí u dětí.

Mým záměrem je, aby příběhy s dětskými hrdiny a sada aktivit sloužily jako inspirace a praktický nástroj pro pedagogy mateřských škol a také pro rodiče dětí předškolního věku.

4.1 Cíle aplikační části bakalářské práce

1. Vytvořit příběhy s dětským hrdinou a sadu aktivit pro podporu rozvoje rozmanitých inteligencí dětí předškolního věku.
2. Realizovat sadu aktivit ve vybrané mateřské škole.
3. Evaluovat sadu aktivit a zpracovat doporučení pro praxi mateřských škol.

5 REALIZACE

Realizaci sady aktivit jsem prováděla v rámci Mateřské školy Kostice, příspěvkové organizace, konkrétně ve třídě Berušek, kde je zapsáno 21 dětí ve věkovém rozmezí 2-7 let. Průměrně bylo v době realizace aktivit přítomno 15 dětí.

Každý týden jsem se při interakci s dětmi v mateřské škole zaměřovala na jeden příběh o Kryštůfkovi a Berenice a na něj navazující sadu aktivit. Téma každého týdne jsem pečlivě přizpůsobila, aby odpovídalo obsahu konkrétního příběhu, navazujícím aktivitám a zároveň respektovalo Školní vzdělávací program Mateřské školy Kostice, příspěvkové organizace a Třídní vzdělávací program třídy Berušek.

Hlavním záměrem mé práce bylo propojení teoretických poznatků z bakalářské práce s praktickým využitím mé knihy a sady aktivit v rámci edukačního procesu s dětmi. Cílem bylo vytvoření prostředí podporujícího komplexní rozvoj rozmanitých inteligencí u dětí. Během implementace sady aktivit jsem pečlivě sledovala reakce dětí, zaznamenávala jejich pokroky a systematicky sbírala zpětnou vazbu.

Při realizaci jsem pečlivě zvažovala povahu každé aktivity a přizpůsobila ji tak, aby co nejlépe vyhovovala danému kontextu. Některé aktivity byly vhodné pro realizaci v interiéru, zatímco jiné se lépe hodily pro venkovní prostředí.

Aktivity jsem začlenila do individuálních činností s dětmi, do činností ve dvojicích, do skupinových činností i do společných řízených činností. Dbala jsem na to, aby každá činnost byla co nejefektivnější a přinesla dětem maximální prospěch.

Pro vyhodnocení účinnosti aktivit jsem využila zvukové záznamy, které jsem pořizovala na mobilní telefon. Tyto záznamy mi sloužily k důkladné analýze reakcí dětí a k přepisu formulací, které děti používaly. Tato kontinuální evaluace poskytla cenné informace, jež mi pomohou při dalším zdokonalování edukačního prostředí.

Velkou výhodou bylo, že děti, se kterými jsem pracovala, již dobře znaly jednotlivé příběhy, protože jsem je předtím opakovaně předčítala na jejich přání. Figurky Kryštůfka a Bereniky, které jsem vytvořila pro motivaci dětí a které vizuálně odpovídají ilustracím hlavních postav v knize, se staly neodmyslitelnými třídními maskoty.

5.1 Použití profilového nástroje k detekci a stimulaci mnohonásobné inteligence

Profilový nástroj k detekci a stimulaci mnohonásobné inteligence obsahuje různá tvrzení a pozorování, která umožní identifikovat dominantní typy inteligence u dítěte.

Pro své vlastní potřeby jsem vybrala osm nejstarších dětí ze své kmenové třídy, u kterých jsem aplikovala tento nástroj. Jednalo se o čtyři chlapce a čtyři dívky ve věkovém rozmezí 5-7 let, což odpovídá poslednímu ročníku předškolní docházky před vstupem do základní školy. Dvě z těchto dětí mají odklad školní docházky.

Jednotlivé otázky v nástroji jsem zpracovala na základě dlouhodobého pozorování těchto dětí a rovněž na základě rozhovoru s každým z těchto dětí.

Ukázalo se, že každé dítě vykazuje jedinečnou kombinaci inteligencí. V dané skupině dětí byla zřetelně dominující inteligence přírodovědná a personální, zatímco inteligence matematická a hudební byly vykazovány nejméně často.

Je důležité zdůraznit, že tato hodnocení jsou dynamická a mohou se měnit v průběhu času v závislosti na životních zkušenostech, výzvách a nových příležitostech. Tímto způsobem má nástroj nejen aplikativní, ale i reflexivní význam pro porozumění individuálnímu rozvoji rozmanitých inteligencí u předškolních dětí.

5.2 Obsah jednotlivých příběhů z knihy Kryštůfek a Berenika

5.2.1 Příběh č. 1: Jak se Kryštůfek nudil

Úvodní příběh seznamuje čtenáře s chlapcem Kryštůfkem, který chodí do mateřské školy a po prázdninách půjde do první třídy. Kryštof si přeje bratříčka nebo sestřičku, protože se

nudí, když si nemá s kým hrát. Jeho tatínek Kryštůfkovi přinese čokoládové vajíčko s překvapením, ale uvnitř se místo očekávané hračky pro chlapce nachází panenka, což Kryštůfka zklame.

Maminka Kryštůfka poprosí, aby jí pomohl pověsit prádlo, což Kryštůfek dělá rád. Během této činnosti sleduje příjezd nových sousedů – paní sousedky s manželem a jejich dcerou Berenikou, kteří se stěhují z Londýna do České republiky. Kryštof si okamžitě začíná představovat, jak by se mohl s touto dívkou kamarádit.

Během čtení příběhu jsem aktivně využívala tyto čtenářské strategie, které pomáhaly dětem lépe porozumět textu a zapojit se do něj:

Vizualizace: Děti prozkoumávaly ilustrace spojené s příběhem, zejména podobu hlavního hrdiny. Srovnávaly podobu hrdiny na obrázku s pletenou figurkou, kterou jsem nechala vyrobit k posílení motivace dětí.

Předvídání a kladení otázek: Používala jsem otázky jako „*Co si myslíte, že se ukrývá ve vajíčku?*“ nebo „*Kdo myslíte, že přijel k sousedce Musilové na návštěvu?*“, abych podnítila dětskou představivost a aktivně děti zapojila do příběhu.

Aktivity spojené s prvním příběhem jsou uvedeny v příloze č. 3. Během realizace těchto aktivit jsem u dětí podporovala rozvoj různých dovedností a schopností. Mezi tyto dovednosti patřilo třídění předmětů podle barev, přiřazování shodného počtu prvků, tvoření protikladných pojmů, cvičení s míčem podle pokynů, manipulování s oblečením a prádelními kolíky, kreslení do sypkého materiálu, rozlišování a pojmenovávání základních druhů emocí, verbální sdílení zkušeností, interpretování básně a vytleskávání rytmu.

Tyto aktivity byly navrženy s ohledem na podporu rozmanitých inteligencí dětí a přispěly k aktivnímu zapojení dětí do procesu učení.

5.2.2 Příběh č. 2: Jak se Kryštůfek seznamoval s Berenikou

Druhý příběh popisuje Kryštůfkovo setkání s novými sousedy, zejména s dívkou Berenikou. Kryštof, při této nové zkušenosti s poznáváním lidí, prožívá mírnou nervozitu, avšak zároveň cítí vzrušení.

Příběh zachycuje Kryštůfkovu nespěšnost a nejistotu během setkání s Berenikou, což může být pro děti identická situace, ve které se mohou v jejich vlastním životě také objevit. Obsahuje momenty, které mohou ovlivnit emocionální prožitek dětí a zároveň podporovat jejich sociální inteligenci. Kryštůfkovi rodiče se aktivně zapojují do komunikace s novými sousedy, což vytváří příležitost pro děti pozorovat a porozumět sociálním interakcím.

Během čtení příběhu jsem aktivně využívala tyto čtenářské strategie, které pomáhaly dětem lépe porozumět textu a zapojit se do něj:

Vizualizace: Děti prozkoumávaly ilustrace spojené s příběhem, zejména podobu hlavních hrdinů. Srovnávaly podobu hrdinů na obrázku s pletenými figurkami, které jsem nechala vyrobit k posílení motivace dětí.

Hledání souvislostí a kladení otázek: Používala jsem otázky jako: „*Měli jste někdy podobnou zkušenost s setkáním s novým člověkem? Jak jste se tehdy cítili? Jaké pocity jste prožívali? Jak probíhalo vaše seznámení?*“

Aktivity spojené s druhým příběhem jsou uvedeny v příloze č. 4. Během realizace těchto aktivit jsem u dětí podporovala rozvoj různých dovedností a schopností. Patřily mezi ně přiřazování shodných prvků, porovnávání množství prvků ve skupinách prvků, rozdělování celku na části, popisování obrázků, odpovídání na otázky, vytváření zdvořilých slov, rozkládání slov na slabiky, určování počtu slabik ve slově, propojení pohybu s hudbou, reagování na změnu signálu, příprava těsta podle návodu a pohybování se v přírodním terénu.

Tyto aktivity byly navrženy s ohledem na podporu rozmanitých inteligencí dětí a přispěly k aktivnímu zapojení dětí do procesu učení.

5.2.3 Příběh č. 3: Jak Kryštůfek obdivoval Bereničin záhadný kufřík

Děj třetího příběhu popisuje Kryštůfkův výlet do zoologické zahrady s novou kamarádkou, Berenikou. Příběh zdůrazňuje Kryštůfkovu zvědavost a touhu objevovat svět kolem sebe. Berenika představuje svůj badatelský kufřík plný různých nástrojů a pomůcek, což podnítl Kryštůfkovu zvědavost. Obě děti se rozhodnou prozkoumat zoologickou zahradu samy bez dozoru rodičů, což přináší nové zážitky a dobrodružství. Příběh ukazuje, jak takové situace mohou přispět k rozvoji dětských schopností, jako je zvědavost, spolupráce a odvaha.

Podrobnou analýzu čtení příběhu a realizace aktivit uvádím v kapitole 5.3. Sada konkrétních aktivit k tomuto příběhu je přiložena v příloze č. 5.

5.2.4 Příběh č. 4: Jak Kryštůfek s Berenikou pomáhali s přípravou krmení pro opice

Děj čtvrtého příběhu se soustředí na dobrodružství a okamžiky, které Kryštůfek s Berenikou zažívají v zoologické zahradě. Děti objevují různá zvířata, vyjadřují své nadšení, a přicházejí do kontaktu s návštěvníky zoologické zahrady. Klíčový okamžik přichází, když se děti zapojí do přípravy krmení pro opice pod vedením ošetřovatele.

Během čtení příběhu jsem aktivně využívala tyto čtenářské strategie, které pomáhaly dětem lépe porozumět textu a zapojit se do něj:

Vizualizace: Děti si prohlížely ilustrace spojené s příběhem.

Usuzování, hledání souvislostí a kladení otázek: Používala jsem otázky: „Proč paní v zoologické zahradě upozorňovala Kryštůfka a Bereniku, že by se zvířata dotýkat neměli? Co by se mohlo stát? Která zvířata si můžeme hladit? Jak děti poznaly pana ošetřovatele? Kde se s ním poprvé setkaly?“

Shrnutí: „Kde v příběhu se děti chovaly správně a kde naopak špatně? Jaké pocity zažívaly v těchto situacích? Proč se děti v příběhu rozhodly vyhledat Kryštůfkovy rodiče?“

Aktivity spojené se čtvrtým příběhem jsou uvedeny v příloze č. 6. Během realizace těchto aktivit jsem u dětí podporovala rozvoj různých dovedností a schopností. Mezi tyto dovednosti patřilo určování počtu předmětů, porovnávání velikostí předmětů, porovnávání množství předmětů ve skupinách, doplňování rýmů, řešení hádanek, identifikování různých druhů ovoce a zeleniny, zpracování ovoce a zeleniny, zdolávání překážkové dráhy, orientování v prostoru, orientování na ploše, dlouhodobé pozorování prováděného pokusu, zaznamenávání pozorovaných jevů do záznamového archu, napodobování pohybů, napodobování mimiky, odpovídání na otázky, vyjadřování názoru a spojení pohybů s hudbou.

Tyto aktivity byly navrženy s ohledem na podporu rozmanitých inteligencí dětí a přispěly k aktivnímu zapojení dětí do procesu učení.

5.2.5 Příběh č. 5: Jak Kryštůfek s Berenikou objevovali zoologickou zahradu

Děj pátého příběhu se stále odehrává v zoologické zahradě. Kryštůfek s Berenikou si užívají průzkum a interakci se zvířaty. Rozvíjejí svou kreativitu a pozorovací schopnosti. Používají při prozkoumávání zoologické zahrady dalekohled a lupu, kreslí podoby zvířat, sbírají vzorky peříček a chlupů a plánují výrobu vlastního atlasu zvířat na základě svého shromážděného materiálu.

Příběh zdůrazňuje význam pozorování a učení se prostřednictvím přímých zkušeností.

Během čtení příběhu jsem aktivně využívala tyto čtenářské strategie, které pomáhaly dětem lépe porozumět textu a zapojit se do něj:

Vizualizace: Děti si prohlížely ilustrace spojené s příběhem.

Kladení otázek, hledání souvislostí: „*Jak si obvykle uchovávejte vzpomínky z výletů? Kryštůfek a Berenika plánovali výrobu vlastního atlasu zvířat. Máte zájem také vytvořit vlastní knihu? O čem by měla být? Co navrhujete? Kryštůfek pozoroval pod lupou mravence. Vzpomenete si, co jsme pod zvětšovací sklem pozorovali my? Jaká zvířata jste zaregistrovali v tomto příběhu?*“

Aktivity spojené s pátým příběhem jsou uvedeny v příloze č. 7. Během realizace těchto aktivit jsem u dětí podporovala rozvoj různých dovedností a schopností. Mezi tyto dovednosti patřilo třídění předmětů podle uvedeného kritéria, určování počátečních a koncových hlásek slov, určování počtu slabik ve slově, skládání papíru podle návodu, vystřihování z časopisů, kreslení zvířat a pozorovaných předmětů, vytváření atlasu zvířat, používání lupy, popisování pozorovaného jevu, napodobování činnosti zdravotníků, manipulování se zdravotnickým materiálem, sdílení prožitků, spolupracování ve dvojicích a vědomé korigování dechu.

Tyto aktivity byly navrženy s ohledem na podporu rozmanitých inteligencí dětí a přispěly k aktivnímu zapojení dětí do procesu učení.

5.2.6 Příběh č. 6: Jak Kryštůfek přenocoval u Bereniky

V šestém příběhu se Kryštůfek a Berenika ocitají v nočním dobrodružství, kdy během svých her za oknem zachytí záhadné zvuky, které je naplní napětím a strachem. Přesvědčené, že se jedná o strašidlo, s hrdinstvím přivolají pomoc dospělých. Nakonec

vychází najevo, že za těmito zvuky stál Bereničin tatínek, který se vtipně přestrojil za strašidlo. Večer končí smíchem a děti usínají s pocitem úlevy, dobrodružství a posíleného přátelství. Kryštůfek následně ráno odchází domů s veselými vzpomínkami na společnou noc. Příběh zdůrazňuje radost z přátelství, kreativitu dětí a zábavu spojenou s překonáváním strachu.

Během čtení příběhu jsem aktivně využívala tyto čtenářské strategie, které pomáhaly dětem lépe porozumět textu a zapojit se do něj:

Vizualizace: Děti si prohlížely ilustrace spojené s příběhem.

Předvídání: „*Co myslíte, děti, je za oknem opravdové strašidlo? „Berenika položila Kryštůfkovi hádanku. Uměl by ji někdo zopakovat? A kdo zná odpověď na tuto hádanku?“*

Usuzování: „*Jak by se příběh mohl vyvíjet, kdyby Kryštůfek a Berenika nepřivolali pomoc?“*

Hledání souvislostí: „*Už jste také někdy prožívaly strach jako Kryštůfek a Berenika? V jaké situaci? Kdo nebo co vám pomohlo překonat strach?“*

Shrnutí: „*Čeho se děti v příběhu bály? Jak to nakonec dopadlo?“*

Aktivity spojené se šestým příběhem jsou uvedeny v příloze č. 8. Během realizace těchto aktivit jsem u dětí podporovala rozvoj různých dovedností a schopností. Mezi tyto dovednosti patřilo hledání řešení bludiště, naslouchání ostatním, vytváření další části smyšleného příběhu, vhodné zformulování vět, spolupráce s ostatními, poskytování pomoci ostatním, dodržování pravidel hry, zdolávání překážek, rozlišování předmětů hmatem, vyhledávání objektů vyobrazených na záznamovém archu, zaznamenávání do archu, záměrné naslouchání, identifikace slyšených zvuků, vedení rozhovoru, orientování v prostoru pomocí sluchu, vyjadřování svých přání a představ, interpretování písňe, rytmizování písňe s využitím rytmických nástrojů a propojení zpěvu a tance.

Tyto aktivity byly navrženy s ohledem na podporu rozmanitých inteligencí dětí a přispěly k aktivnímu zapojení dětí do procesu učení.

5.2.7 Příběh č. 7: Jak byl Kryštůfek poprvé na úradě

V sedmém příběhu Kryštůfek prožívá vzrušení z nadcházející cesty do Londýna s Berenikou a jejími rodiči. Paralelně však čelí výzvám, jako je návštěva u kadeřníka a vyřizování cestovního pasu na městském úřadu. Čekání na úradě působí na Kryštůfka jako nekonečné a nudné, avšak i přesto se snaží udržet pozornost a zpříjemnit si čas. Chápe, že je nutné podstoupit tyto kroky, aby mohl dosáhnout svého cíle – dobrodružství v Londýně.

Během čtení příběhu jsem aktivně využívala tyto čtenářské strategie, které pomáhaly dětem lépe porozumět textu a zapojit se do něj:

Vizualizace: Děti si prohlížely ilustrace spojené s příběhem.

Kladení otázek, hledání souvislostí: „*Kryštůfek se na úradě nudil. Maminka se snažila zkrátit mu dlouhou chvíli hrou. Čím se obvykle zabavíte vy, když máte dlouhou chvíli?*“

Shrnutí: „*Co si musel Kryštůfek v příběhu vyřídit? Proč je potřebný cestovní pas? Jak se Kryštůfek na úradě cítil? Jakou hru si s maminkou zahrál? Jaké zelené věci v čekárně na úradě při hře objevili? Jakou odměnu dostal Kryštůfek od maminky?*“

Aktivity spojené se sedmým příběhem jsou uvedeny v příloze č. 9. Během realizace těchto aktivit jsem u dětí podporovala rozvoj různých dovedností a schopností. Mezi tyto dovednosti patřilo porovnávání fyzikálních veličin, vedení dialogu, uplatňování pravidel zdvořilé komunikace, reagování na změnu signálu, napodobování polohy a pohybů těla, vyhledávání předmětů na základě stanoveného kritéria, pozorování předmětů a jevů, pojmenovávání pozorovaných předmětů a jevů, formulování prostorových pojmů, provádění úkonů podle pokynů, kreativní tvoření, sbírání přírodnin, sdělování svých rozhodnutí, vyjadřování se ve vhodně zformulovaných větách a provádění pohybů synchronizovaně s ostatními.

Tyto aktivity přispěly k aktivnímu zapojení dětí do procesu učení a podpořily rozmanité inteligence dětí.

5.2.8 Příběh č. 8: Jak se Kryštůfek chystal do Londýna

V osmém příběhu prožívá Kryštůfek vzrušení z nadcházejícího výletu do Londýna s Berenikou a jejími rodiči. Cestování letadlem je pro něj zcela nový zážitek, a tak s neskrývaným nadšením odpočítává dny do pátku, kdy se konečně vydají na dobrodružnou cestu. S pomocí barevných pastelek vytváří speciální odpočítavací kalendář, na němž každé ráno zaškrtně jedno letadlo, symbolizující jednu zbývající noc do odletu.

Kryštůfek vybírá dárek pro Bereničinu sestřenicu Jessiku, se kterou se potká v Londýně, a současně si balí své věci na dobrodružnou cestu.

Během čtení příběhu jsem aktivně využívala tyto čtenářské strategie, které pomáhaly dětem lépe porozumět textu a zapojit se do něj:

Vizualizace: Děti si prohlížely ilustrace spojené s příběhem.

Kladení otázek a hledání souvislostí: „*Situace v příběhu, kdy Kryštůfek odškrtnává uplynulé dny, je podobná situaci, kterou znáte z vlastního života. Při jaké situaci také pravidelně odpočíváte uplynulé dny?*“ „*Jaký dárek byste koupili pro Jessiku vy?*“ „*Jaký dárek by vám udělal radost?*“

Usuzování: „*Co by se stalo, kdyby Kryštůfek vybral pro Jessiku nevhodný dárek? Jak by mohla Jessika reagovat?*“

Aktivita spojené s osmým příběhem jsou uvedeny v příloze č. 10. Během realizace těchto aktivit jsem u dětí podporovala rozvoj různých dovedností a schopností. Mezi tyto dovednosti patřilo řešení sudoku, manipulování s obrázky, využívání zrakové a sluchové paměti, pozorování předmětů, pojmenovávání pozorovaných předmětů, využívání rozpočítadel, cvičení podle pokynů, kreslení na textil, tvoření z přírodnin, vyjmenování číselné řady 1-5, vytváření skupin o stanoveném počtu členů, reagování na smluvený signál, spolupracování s ostatními, naslouchání hudbě a interpretování písní a básní.

Tyto aktivity byly navrženy s ohledem na podporu rozmanitých inteligencí dětí a přispěly k aktivnímu zapojení dětí do procesu učení.

5.2.9 Příběh č. 9: Jak Kryštůfek poprvé letěl letadlem

V devátém příběhu se Kryštůfek ponořuje do dojmů a zážitků během času stráveného na letištní hale a během samotné cesty letadlem. Po nástupu do letadla si Kryštůfek vybral místo u okénka a s napětím očekával vzlet. Jeho srdce bušilo vzrušením, a když letadlo konečně vzlétlo, prožíval nádherný pocit lehkosti a radosti. Společně s Berenikou se ponořili do pozorování krajiny pod sebou, sledovali oblaky a odvážně překonávali své obavy. Během cesty se oba těšili z pohledu na krásné moře a plně si užívali každý okamžik vzdušného putování.

Během čtení příběhu jsem aktivně využívala tyto čtenářské strategie, které pomáhaly dětem lépe porozumět textu a zapojit se do něj:

Vizualizace: Děti si prohlížely ilustrace spojené s příběhem.

Kladení otázek a hledání souvislostí: „Už někdo z vás letěl letadlem? Pokud ano, jak se vám to líbilo? Co jste prožívali při cestování letadlem? Jak jste se cítili? V čem se liší cestování letadlem například od cestování autem?“

Shrnutí: „Jaká nepříjemnost tatínkovi od Bereniky na letišti přihodila? Jak to nakonec dopadlo?“

Usuzování: „Jak by příběh pokračoval, kdyby Bereničin tatínek neprošel bezpečnostní kontrolou na letišti a nemohl by nastoupit do letadla?“

Aktivity spojené s devátým příběhem jsou uvedeny v příloze č. 11. Během realizace těchto aktivit jsem u dětí podporovala rozvoj následujících dovedností a schopností: rozhodování o pravdivosti či nepravdivosti výroků, sdělování toho, čeho si všimly, vyjadřování se ve vhodně zformulovaných větách, obtahování vyznačených linií na pracovním listě, provádění jógy podle obrazové předlohy, zvládání lokomočních pohybů, vystřihování podle vyznačených čar, skládání celku z částí, vyrábění letadla podle předlohy, orientování se v okolním prostředí, kreativní předkládání nápadů, vědomé pozorování, vedení dialogu, tvoření z přírodních materiálů, zorganizování hry, interagování s ostatními, prosazování se ve skupině lidí, podřizování se ve skupině lidí, vyprávění zážitků, popisování situací na fotografiích a spojení pohybu s hudbou.

Tyto aktivity byly navrženy s ohledem na podporu rozmanitých inteligencí dětí a přispěly k aktivnímu zapojení dětí do procesu učení.

5.2.10 Příběh č. 10: Kryštůfkova cesta k novým zážitkům a přátelství

Desátý příběh sleduje Kryštůfkův příjezd do Londýna a jeho setkání s rodinou Bereniky. Bereničiny sestřenice Jessika a Gleny se stávají jeho novými kamarádkami. V atmosféře plné zajímavostí a novinek Kryštůfek prožívá fascinující okamžiky odlišné kultury, rozšiřuje své znalosti anglického jazyka a vytváří nová přátelství. Během tohoto dobrodružství objevuje, že i přes kulturní rozdíly existují hluboké podobnosti a vzájemné porozumění mezi lidmi.

Během čtení příběhu jsem aktivně využívala tyto čtenářské strategie, které pomáhaly dětem lépe porozumět textu a zapojit se do něj:

Vizualizace: Děti si prohlížely ilustrace spojené s příběhem.

Kladení otázek a hledání souvislostí: „*Měl někdo z vás už příležitost setkat se s lidmi jiné národnosti? Pokud ano, jak ses s nimi dorozumíval? Jak jste spolu komunikovali? Měl někdo z vás už příležitost setkat se s lidmi, kteří mají odlišnou barvu kůže než my? Například černou, žlutou nebo hnědou?*“

Shrnutí: „*Jaké byly Kryštůfkovy dojmy a zážitky při příjezdu do Londýna? Co pro něj bylo nového a odlišného? Které nové lidi Kryštůfek poznal?*“

Aktivity spojené s desátým příběhem jsou uvedeny v příloze č. 12. Během realizace těchto aktivit jsem u dětí podporovala rozvoj následujících dovedností a schopností: třídění předmětů a obrázků podle stanovených kritérií, orientování na ploše, použití anglického jazyka, spolupracování ve dvojici, reagování na změnu signálu, dodržování pravidel hry, verbální vyjadřování prostorových pojmů, vysvětlování pojmů ostrov a poloostrov, orientování se v knize, využívání globusu a map, vyjadřování svých představ ve vhodně zformulovaných větách, provádění relaxace a vyjadřování prožitku z hudby kresbou.

Tyto aktivity byly navrženy s ohledem na podporu rozmanitých inteligencí dětí a přispěly k aktivnímu zapojení dětí do procesu učení.

5.2.11 Příběh č. 11: Jak se Kryštůfek s Berenikou účastnili narozeninové oslavy

Jedenáctý příběh pojednává o účasti Kryštůfka a Bereniky na narozeninové oslavě Jessiky. Oslavu Jessiky si užívala rozsáhlá rodina a spousta přátel s různými kulturními odlišnostmi. Kryštůfek pozoroval různorodost účastníků, od bělochů po černochoy a Asiaty nebo Indy.

Přítomný byl i malý chlapec na vozičku, který se navzdory svým omezením zapojoval do her s ostatními dětmi. Oslava byla plná radosti a přijetí, a Kryštůfek si uvědomil, že narozeniny nejsou jen o dárcích, ale o sdílení lásky a času s těmi, které máme rádi a s kterými je nám příjemně.

Během čtení příběhu jsem aktivně využívala tyto čtenářské strategie, které pomáhaly dětem lépe porozumět textu a zapojit se do něj:

Vizualizace: Děti si prohlížely ilustrace spojené s příběhem.

Usuzování: „Mezi dětmi na oslavě byl i chlapec na vozičku, který měl nějaké postižení a nemohl chodit a plnohodnotně se pohybovat jako zdravé děti. Co myslíte, děti, jaké by mohlo být největší přání tohoto chlapce?“

Hodnocení: Povzbuzovala jsem děti k zamyšlení nad vlastními pocity a hodnotami souvisejícími s přijetím a empatií vůči lidem s postižením: "Co si myslíte o tom, že děti přijaly chlapce na vozičku do své hry? Jak bychom se měli chovat k lidem, kteří jsou nemocní nebo mají nějaké postižení?"

Hledání souvislostí: „Setkal se už někdo z vás s dítětem nebo dospělým člověkem, který měl nějaké postižení?“

Aktivity spojené s jedenáctým příběhem jsou uvedeny v příloze č. 13. Během realizace těchto aktivit jsem u dětí podporovala rozvoj následujících dovedností a schopností: vybarvování omalovánek podle pokynů, identifikování lidí různých národností, dodržování pravidel hry, propojování vizuálních a auditivních vjemů, určování počáteční hlásky slov, provádění pokusů, obratné manipulování s různými předměty, vyrábění dekorací, přípravu těsta podle návodu, projevování radosti z příjemných zážitků, přípravu hostiny pro volně žijící zvířata, tančení ve dvojicích, využívání čichu, sdělování svých pocitů a dojmů, interpretování písně a propojení pohybů s hudbou.

Zorganizovala jsem pro děti z naší mateřské školy setkání s vrstevníky ze speciální mateřské školy. Tato zkušenost jim pomohla lépe chápat různé potřeby a schopnosti druhých dětí, což podpořilo jejich schopnost porozumět a respektovat rozmanitost mezi lidmi.

Tyto aktivity byly navrženy s ohledem na podporu rozmanitých inteligencí dětí a přispěly k aktivnímu zapojení dětí do procesu učení.

5.2.12 Příběh č. 12: Jak Kryštůfek s Berenikou poznávali Londýn

Dvanáctý příběh zachycuje dobrodružství Kryštůfka a Bereniky při objevování Londýna. Během exkurze se děti seznamují s ikonickými symboly města, jako jsou například Big Ben a Tower Bridge. Kryštůfek si všímá nejen architektury a památek, ale i odlišných dopravních prostředků a kultury.

Vrcholem exkurze je návštěva Buckinghamského paláce během královské výměny stráží, která do příběhu vnáší kouzlo a pohádkovou atmosféru.

Hlavním motivem celého příběhu je Kryštůfkův pocit štěstí a vděčnosti za přítomnost Bereniky v jeho životě, která se stala nejen skvělou kamarádkou, ale i společnicí při rozmanitých dobrodružstvích.

Během čtení příběhu jsem aktivně využívala tyto čtenářské strategie, které pomáhaly dětem lépe porozumět textu a zapojit se do něj:

Vizualizace: Děti si prohlížely ilustrace spojené s příběhem a také jsem dětem zprostředkovala fotografie a obrázky města Londýna, zahrnující významné památky a další zajímavá místa, i různé druhy tamější dopravy.

Hledání souvislostí: Podělila jsem se s dětmi o své vzpomínky z pobytu v Londýně, zatímco děti sdílely své vlastní zážitky z dovolených.

Aktivity spojené s dvanáctým příběhem jsou uvedeny v příloze č. 14. Během realizace těchto aktivit jsem u dětí podporovala rozvoj následujících dovedností a schopností: Replikování architektonických tvarů pomocí geometrických prvků přispělo k rozvoji jejich prostorové představivosti a jemné motoriky. Děti se učily pojmenovávat geometrické tvary. Důležitou dovedností, kterou jsem podporovala, bylo záměrné naslouchání, které je klíčové pro efektivní komunikaci a porozumění. Zvládání lokomočních i nelokomočních

pohybů rozvíjelo jejich motorické schopnosti a koordinaci. Práce ve skupině při konstruování ze stavebnic a jiných materiálů podporovala kreativitu a schopnost efektivní spolupráce. Děti také získaly zkušenosti s používáním fotoaparátu a vytvářením map, což přispělo k jejich schopnosti orientace a komunikace. Důraz jsem kladla i na správné skloňování podstatných jmen a ohýbání sloves, což je základní princip gramatiky. Aktivity jako interpretování písně a propojování pohybů s hudbou rozvíjely hudební a taneční schopnosti dětí.

Tyto aktivity byly navrženy s ohledem na podporu rozmanitých inteligencí dětí a přispěly k aktivnímu zapojení dětí do procesu učení.

5.3 Ukázka jednoho týdne práce s dětmi v mateřské škole

Jako součást aplikační části bakalářské práce jsem reagovala na přání dětí, které byly inspirované knižním příběhem. Děti projevily iniciativu a zájem o vlastní badatelský kufřík, podobný tomu, který má hlavní postava příběhu. S cílem podpořit zájem dětí jsem vyrobila badatelský kufřík, který vizuálně odpovídá ilustracím z knihy a doplňuje tak celkový zážitek z příběhu.

Z tohoto důvodu jsem jako ukázkou zvolila realizaci sady aktivit vztahující se ke třetímu příběhu z knihy. Podrobný plán týdenní přípravy je uveden v příloze č. 15.

PONDĚLÍ

Organizační forma: řízená činnost

1) Četba a poslech příběhu

Podporovaná inteligence: verbálně-jazyková

Cíl v jazyce učitele: rozvíjet u dítěte předčtenářské dovednosti

Cíl v jazyce dítěte: odpovědět na otázky související s přečteným textem

Metoda: poslech, rozhovor (frontální práce s dětmi)

V úvodu týdne jsem dětem přečetla třetí příběh z knihy Kryštůfek a Berenika s názvem "Jak Kryštůfek obdivoval Bereničin záhadný kufřík". Je důležité zmínit, že to nebylo poprvé, kdy děti tento příběh slyšely. V minulosti jsem jim již na jejich přání předčítala všechny příběhy v této knize opakovaně.

Během předčítání příběhu jsem dětem ukazovala ilustrace spojené s příběhem. Zvláštní pozornost jsme věnovali ilustraci badatelského kufříku a porovnali jsme ji s obsahem skutečného badatelského kufříku, který jsme měli k dispozici.

Po dokončení předčítání třetího příběhu jsem se s dětmi zaměřila na reflektování obsahu příběhu a odpovědím na kontrolní otázky, které se týkaly obsahu, postav a detailů příběhu. Tato činnost nejen posílila schopnost dětí aktivně přemýšlet nad textem, ale také podpořila jejich schopnost vyjádřit své názory na text a zapamatovat si informace.

Otázka: *O čem vyprávěl tento příběh?*

Odpovědi dětí:

- *Jak oni jeli na výlet za zvířátkama.*
- *My už máme taky ten kufřík.*
- *Tatínek Kryštůfka probudil a pak jeli na výlet a Berenika jela s nima.*
- *Ale Kryštůfek prvně nechtěl vstávat a pak se mu chtělo vstávat, když se jelo na výlet. To já taky dělám.*
- *Že prvně chtěli jet do zoologické sami a pak vzali i Bereniku. To jsem si myslela, že tak bude.*

Otázka: *Kdy tatínek Kryštůfkovi oznámil, že pojedou na výlet – stalo se to ráno nebo večer?*

Odpovědi dětí:

- *Ráno.*
- *Ráno, protože Kryštůfek ještě spal prvně.*

Postřehl někdo z vás, který den v týdnu se Kryštůfek s rodiči a Berenikou vypravili na výlet?

Děti zpočátku nedokázaly odpovědět. Přečetla jsem jim tedy důrazně ještě jednou krátký úryvek z příběhu, který nese odpověď na moji otázku: „*Vstávat, mladíku,“ přisedl tatínek na kraj Kryštůfkovy postele. „Je sobota, venku je krásně, do práce nemusím, tak jsem si říkal, že pojedeme na výlet.“*

Tentokrát mě děti ani nenechaly větu dočíst a vykřikovaly: *sobota!*

Poté jsme si společně vyjmenovali pořadí jednotlivých dnů v týdnu.

Otázka: *Co připravila Kryštůfkova maminka k snídani?*

Na tuhle otázku dokázal odpovědět jen jeden starší chlapec:

- *Rohlíky s máslem a marmeládou.*

Doplnila jsem odpověď chlapce, že se jednalo o marmeládu z malin.

Otázka: *Co Kryštůfkova maminka zapoměla s sebou sbalit na výlet do ZOO? Pro co se vracela?*

Odpovědi dětí:

- *Tó, brýle a na hlavu.*
- *Kšiltovky a brýle, protože hodně svítilo sluníčko.*
- *Já to taky vím. Sluneční brýle, protože hodně svítilo sluníčko.*
- *Ale Kryštůfek byl prvně naštvaný na mamku, že zdržuje. A potom byl rád, protože přišla Berenika.*

Otázka: *Jakým způsobem se hrdinové v příběhu zabavili při cestování autem? Jakou aktivitu prováděli?*

Odpovědi dětí:

- *Oni si prohlíželi ten kufřík.*
- *Né, oni zpívali písničku. Ale už teď nevím.*
- *Prvně taťka začal zpívat. Víš, ten taťka od Kryštůfka. A potom ještě všichni zpívali. A my taky zpíváme, když někam jedem autem. Mamka pouští to cédéčko. A někdy taky hrajeme slovní fotbal.*

„Výborně“, pochválila jsem děti, „slovní fotbal si také později můžeme zkusit zahrát, ale teď si zahrajeme tu hru s písničkou Pějme píseň dokola.“

2) Hudební aktivita: Pějme píseň dokola

Podporovaná inteligence: hudební

Cíl v jazyce učitele: podporovat u dítěte hudební dovednosti

Cíl v jazyce dítěte: interpretovat píseň

Metoda: dovednostně-praktická (interpretace písně, rytmizace) (frontální práce s dětmi)

Následně jsme si společně sedli do kruhu a zahráli hru "Pějme píseň dokola". Tato aktivita slouží nejen k rozvoji hudebního smyslu a rytmiky, ale také k posilování sociální interakce a týmové spolupráce. Děti navrhovaly písně, které jsme společně zpívali a doprovázeli různými hudebními prvky jako tleskání či ťukání do podlahy.

Děti navrhovaly písně: Pec nám spadla; Travička zelená; Kočka leze dírou; Skákal pes; Ovčáci čtveráci a také vánoční koledy.

3) Interpretace tance

Podporovaná inteligence: hudební, tělesně-pohybová

Cíl v jazyce učitele: podporovat u dítěte hudebně-pohybové dovednosti

Cíl v jazyce dítěte: sladit pohyb s hudbou

Metoda: dovednostně-praktická (interpretace tance) (frontální práce s dětmi)

Zprostředkovala jsem dětem audiovizuální záznam písně "ZOO" od Míši Růžičkové. Sledovali jsme společně video na televizní obrazovce a děti s velkým zájmem tancovaly podle této audiovizuální předlohy.

Závěr – hodnocení prováděných aktivit

Podporovaná inteligence: intrapersonální

Cíl v jazyce učitele: podporovat u dítěte schopnost vyjádření svých preferencí

Cíl v jazyce dítěte: postavit se k obrázku, který reprezentuje jeho oblíbenou aktivitu

Metoda: rozhovor (frontální práce s dětmi)

V závěru těchto společných aktivit jsem v prostoru třídy rozmístila tři obrázky, z nichž každý symbolizoval jednu z prováděných aktivit: poslech čteného příběhu, zpěv písní a tanec. Každé dítě dostalo za úkol postavit se k obrázku, který reprezentoval aktivitu, která ho bavila nejvíce.

Z celkového počtu 14 dětí se tři děti postavily k obrázku, který reprezentoval čtený příběh, dvě děti se připojily k obrázku symbolizujícímu zpěv písní, sedm dětí se přidalo k obrázku znázorňujícímu tanec a dvě děti si nedokázaly vybrat a tvrdily, že je bavilo všechno.

ÚTERÝ

Organizační forma: řízená činnost

V rámci úterních aktivit jsem se společně s dětmi zaměřila na využití předmětů z badatelského kufříku, jak v jejich reálné podobě, tak na obrázcích. Některé z aktivit prováděly děti společně, ostatní aktivity jsem prováděla s dětmi individuálně.

Vyhledávání předmětů ukrytých v prostoru třídy

Podporovaná inteligence: vizuálně-prostorová

Cíl v jazyce učitele: podpořit zrakové vnímání dítěte

Cíl v jazyce dítěte: vyhledat ukryté předměty

Metoda: pozorování předmětů a jevů (frontální práce s dětmi)

Před příchodem dětí jsem v prostoru třídy ukryla různé předměty z badatelského kufříku – dalekohled, lupu, nožik, nůžky, pinzetu, metr, závěsnou váhu, teploměr, magnet, zrcátko, baterku, notýsek, tužku, pastelky, provázek, lopatku, pipetu, kompas a náplast. Děti, podle ilustrace badatelského kufříku, hledaly jednotlivé předměty a ukládaly je na příslušné místo v kufříku.

Pojmenovávání předmětů z badatelského kufříku

Podporovaná inteligence: verbálně-jazyková, přírodovědná

Cíl v jazyce učitele: představit dítěti předměty využitelné při zkoumání

Cíl v jazyce dítěte: identifikovat jednotlivé předměty využitelné při zkoumání

Metoda: názorně-demonstrační (předvádění a pozorování předmětů a jevů), manipulování s předměty (frontální práce s dětmi)

Společně jsme pojmenovali jednotlivé předměty a diskutovali o jejich využití a účelu.

Určování počátečních a koncových hlásek slov

Podporovaná inteligence: verbálně-jazyková

Cíl v jazyce učitele: podporovat fonetické dovednosti dítěte

Cíl v jazyce dítěte: určit počáteční a koncové hlásky slov

Metoda: naslouchání, rozhovor (individuální práce s dítětem)

Děti určovaly počáteční a koncové hlásky ve slovech.

Určování počtu předmětů ve skupině a porovnávání množství

Podporovaná inteligence: logicko-matematická

Cíl v jazyce učitele: podporovat u dítěte předmatematické dovednosti

Cíl v jazyce dítěte: určit počet předmětů; porovnat množství předmětů ve dvou skupinách předmětů

Metoda: manipulování s předměty, manipulování s obrázky, pozorování předmětů a jevů (individuální práce s dítětem)

Děti porovnávaly množství předmětů v různých skupinách, což rozvíjelo jejich schopnost určovat počty a provádět jednoduché porovnávání.

„Čtení“ řady předmětů

Podporovaná inteligence: verbálně jazyková, vizuálně-prostorová

Cíl v jazyce učitele: podporovat u dítěte dovednost sledovat očima zleva doprava

Cíl v jazyce dítěte: vyjmenovat pozorované předměty

Metoda: pozorování předmětů a jevů, rozhovor (individuální práce s dítětem)

Touto aktivitou jsem u dětí chtěla jednak podpořit schopnost zapamatování pojmů a jednak posílit dovednost sledovat očima zleva doprava, která se řadí mezi předčtenářské dovednosti.

Identifikace a uspořádání předmětů na ploše papíru

Podporovaná inteligence: vizuálně-prostorová, tělesně-pohybová

Cíl v jazyce učitele: podpořit u dítěte dovednost orientovat se na ploše

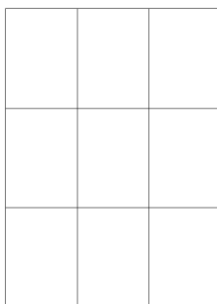
Cíl v jazyce dítěte: umístit předmět do pole podle pokynů; identifikovat polohu předmětu s využitím prostorových pojmů

Metoda: manipulování s předměty, pozorování předmětů a jevů, rozhovor (individuální práce s dítětem)

Děti pracovaly s instrukcemi a umísťovaly předměty na určené pozice na papírové ploše, což podporovalo rozvoj prostorové orientace a smyslu pro organizaci.

Postupovala jsem podle návodu v knize.

Výkres velikosti A3 jsem rozdělila na 9 polí.

Zdůraznila jsem dítěti, která strana je pravá. Pro jeho lepší orientaci jsem uvázala na pravou ruku dítěte barevnou stužku.

Následně jsem dítěti zadávala pokyny. Například:

- *Umísti lupu do pravého dolního rohu.*
- *Umísti pinzetu přímo doprostřed plochy atp.*

Potom jsem dítěti pokládala otázky. Například:

- *Který předmět je umístěn v levém horním rohu?*
- *Který předmět je umístěn vedle metru? Atp.*

Nakonec dítě identifikovalo polohu předmětu, s využitím prostorových pojmů odpovídalo na moje otázky. Například:

- *Kde je umístěn nožik?*

Rozlišování předmětů hmatem

Podporovaná inteligence: tělesně-pohybová

Cíl v jazyce učitele: podpořit hmatové vnímání dítěte

Cíl v jazyce dítěte: identifikovat předmět prostřednictvím hmatu

Metoda: manipulování s předměty (individuální práce s dítětem)

Využila jsem hmatový pytel. Děti rozlišovaly a identifikovaly různé předměty pouze podle hmatu, což rozvíjelo jejich schopnost vnímání a rozlišování textury a tvaru.

Závěr – opakování získaných znalostí

Podporovaná inteligence: verbálně-jazyková, přírodovědná, vizuálně-prostorová, tělesně-pohybová

Cíl v jazyce učitele: upevnit u dítěte dosažené kognitivní poznatky a dovednosti

Cíl v jazyce dítěte: identifikovat jednotlivé předměty

Metoda: rozhovor, manipulování s předměty (frontální práce s dětmi)

Po dokončení těchto aktivit jsem s dětmi vytvořila kruh a umístila prázdný badatelský kufřík uprostřed společně s ilustrací plně vybaveného kufříku.

Pochválila jsem děti za jejich úsilí a zapojení do jednotlivých aktivit.

Postupně jsem pak vytahovala předměty z hmatového pytle, zatímco děti je pojmenovávaly a umísťovaly je do kufříku podle vizuálního návodu.

Poskytla jsem dětem také možnost sdílet své dojmy a zážitky z jednotlivých aktivit.

Děti nejvíce oceňovaly aktivitu, při které vyhledávaly předměty ukryté v prostoru třídy.

STŘEDA

Organizační forma: exkurze

Podporovaná inteligence: přírodovědná, vizuálně-prostorová, tělesně-pohybová, interpersonální

Cíl v jazyce učitele: zprostředkovat dítěti poznání širšího přírodního prostředí

Cíl v jazyce dítěte: sdílet různými způsoby své zážitky a dojmy

Metoda: vycházka, pozorování předmětů a jevů

Ve středu jsem se s dětmi vypravila na exkurzi na místní farmu. Děti si s sebou vzaly svůj badatelský kufřík. Majitel farmy nás provedl celým areálem, představil nám jeho zvířata a sdílel s námi spoustu zajímavých informací.

Po předchozí domluvě s majitelem farmy jsem během exkurze prováděla s dětmi následující aktivity:

Seřazování předmětů podle velikosti

Podporovaná inteligence: logicko-matematická, tělesně-pohybová

Cíl v jazyce učitele: podpořit u dítěte předmatematické dovednosti

Cíl v jazyce dítěte: seřadit předměty podle velikosti (vzestupně i sestupně)

Metoda: manipulování s předměty, pozorování předmětů a jevů, dovednostně-praktická (porovnávání, seřazování předmětů) (práce dětí ve skupině)

Děti pracovaly ve skupinách a měly za úkol seřadit různé předměty, jako jsou jablka, mrkve, vajíčka, kukuřičné klasy a paví pera, podle velikosti vzestupně i sestupně.

Využití některých předmětů z badatelského kufříku

Podporovaná inteligence: přírodovědná, tělesně-pohybová, vizuálně-prostorová

Cíl v jazyce učitele: zprostředkovat dítěti možnost využití předmětů vhodných ke zkoumání

Cíl v jazyce dítěte: prakticky využít předměty vhodné ke zkoumání

Metoda: manipulování s předměty, pozorování předmětů a jevů (individuální činnost dítěte)

Děti využívaly různé předměty z kufříku, například dalekohled pro pozorování zvířat, lupu pro detailní zkoumání per ptáků, závěsnou váhu pro vážení krmiva pro zvířata, nožik pro krájení ovoce a zeleniny nebo nůžky pro střihání listů salátu.

Dětem bylo umožněno aktivně se podílet na péči o zvířata. Pomáhaly s dávkováním krmiva do misek a čistily zvířecí podestýlku.

Závěr – vyjadřování prožitků a dojmů

Podporovaná inteligence: intrapersonální, interpersonální, verbálně-jazyková, přírodovědná, vizuálně-prostorová

Cíl v jazyce učitele: podnítit dítě k reflexi

Cíl v jazyce dítěte: sdílet své prožitky slovním popisem; sdílet své prožitky výtvarným vyjádřením

Metoda: rozhovor, dovednostně-praktická (vyjadřování kresbou) (frontální práce s dětmi)

Děti se vrátily z exkurze plné dojmů a zážitků. Po návratu do mateřské školy nadšeně kreslily zvířata, která viděly na farmě, a uspořádaly výstavku svých kreseb a fotografií z farmy.

ČTVRTEK

Organizační forma: řízená činnost

Ve čtvrtek děti opět vyjádřily přání navštívit farmu. Bohužel jsem jejich přání nemohla splnit, ale potěšila jsem je tím, že jsme se společně zabavili hravým simulováním situací spojených se zvířaty.

Aktivita: Otázky – odpovědi

Podporovaná inteligence: intrapersonální, verbálně-jazyková

Cíl v jazyce učitele: podporovat komunikativní dovednosti dítěte

Cíl v jazyce dítěte: vyjádřit získané pocity, dojmy a prožitky

Metoda: rozhovor (frontální práce s dětmi)

S dětmi jsme seděli v kruhu a využili jsme figurky Kryštůfka a Bereniky ke sdílení zážitků z návštěvy farmy. Každé dítě mělo možnost vyjádřit svůj názor.

Otázka: *Co se ti včera na farmě nejvíce líbilo?*

Některé z odpovědí dětí:

- *Jak jsme si hladili zvířátka.*
- *Mně bavilo taky nejvíc hladit si zvířátka.*
- *Mně bavilo krájet to jídlo a dávat jim to.*
- *Všechno tam bylo supr. Půjdeme tam někdy zase?*
- *Tam jsme hodně potřebovali náš kufřík, že?*
- *Mně se líbil dikobraz.*
- *Já se bojím psů. Trošku se bojím. Ale tam jsem se nebála, protože on se na mě tak smál.*

Hra na vytváření dvojic dětí

Cíl v jazyce učitele: posilovat prosociální chování dětí

Cíl v jazyce dítěte: poskytnout pomoc ostatním při řešení problému

Metoda: hra, pozorování jevů (frontální práce s dětmi)

Připravila jsem dvojice obrázků zvířat. Každému dítěti jsem připevnila na záda jeden obrázek zvířete. Úkolem dětí bylo postřehovat, jaký obrázek mají ostatní děti na zádech, vzájemně si pomáhat a spojovat k sobě děti se shodnými obrázky. Po celou dobu aktivity děti nesměly promluvit.

Pantomima

Podporovaná inteligence: verbálně-jazyková, tělesně-pohybová, vizuálně-prostorová

Cíl v jazyce učitele: podporovat u dítěte dovednost neverbální komunikace

Cíl v jazyce dítěte: napodobit pohybem zvíře

Metoda: hra, pozorování jevů (frontální práce s dětmi)

Každé dítě předvádělo pomocí pohybů nějaké zvíře, zatímco ostatní děti hádaly, o které zvíře se jedná.

Reakce na změnu signálu

Podporovaná inteligence: interpersonální, hudební, tělesně-pohybová

Cíl v jazyce učitele: podpořit u dítěte schopnost přizpůsobit se okolním podmínkám

Cíl v jazyce dítěte: reagovat na změnu signálu

Metoda: hudebně-pohybová hra (frontální práce s dětmi)

Při poslechu písničky Škola zvířátek od Dády Patrasové děti chodily, běhaly, tančily v rytmu. Poté, co jsem přerušila hudbu, se děti se proměňovaly v různá zvířata podle mého pokynu. Tato zvířata děti napodobovaly pohybem.

Závěr – sebereflexe dětí

Závěrečnou část jsem využila k sebereflexi dětí. Posadili jsme se společně v kruhu a každé dítě sdělilo své představy.

Podporovaná inteligence: intrapersonální

Cíl v jazyce učitele: podpořit představivost dítěte

Cíl v jazyce dítěte: vyjádřit svoji představu

Metoda: rozhovor (frontální práce s dětmi)

Otázka: *V jaké zvíře by ses rád/a proměnil/a a proč?*

Některé z odpovědí dětí:

- *Já bych se rád proměnil ... ehm ... v toho ... v lenochoda.*
- *Já bych chtěla být pes. Protože oni jsou nejlepší.*
- *Jako úplně ze všech? Nevím. Asi v kočku nebo slona.*
- *Já bych chtěl být tygr nebo lev. Oni mají sílu.*
- *My se ale nemusíme proměňovat. Však my jsme berušky (smích).*
- *Já bych chtěla být kůň. Ale nechtěla bych vozit velký lidi. Jenom děti.*

- *Mamka říkala, že by chtěla být psem u nás doma. Tak já asi taky chcu být psem.*

PÁTEK

Organizační forma: řízená činnost

Poslední den v týdnu děti společně zrekapitulovaly, co všechno se během týdne dozvěděly, naučily a co zažily.

Společně jsme si prohlédli výstavku kreseb a fotografií z farmy a připomněli si společné zážitky.

Významové kategorie – kufříky

Podporovaná inteligence: verbálně-jazyková

Cíl v jazyce učitele: vést dítě k osvojování významových kategorií

Cíl v jazyce dítěte: rozřadit předměty na obrázcích podle významových kategorií

Metoda: manipulování s obrázky (práce dětí ve skupinách)

Motivovala jsem děti využitím badatelského kufříku: „*Do badatelského kufříku patří všechny nástroje a pomůcky, které nám slouží k objevování a zkoumání okolního světa. Zde jsou obrázky dalších kufříků. Například do tohoto kufříku patří různé druhy ovoce a zeleniny / nábytku / pečiva / zvířat. Dokážete správně rozdělit všechny tyto obrázky do příslušných kufříků?*”

Děti se aktivně zapojovaly, spolupracovaly mezi sebou, pojmenovávaly jednotlivé objekty na obrázcích a třídily je do příslušných kufříků.

Práce s magnety: Které předměty magnetizují?

Podporovaná inteligence: přírodovědná, tělesně-pohybová, vizuálně-prostorová

Cíl v jazyce učitele: podporovat badatelské schopnosti dítěte

Cíl v jazyce dítěte: identifikovat výhody magnetického působení magnetu

Metoda: manipulování s předměty, pozorování předmětů a jevů (práce dětí ve skupinách)

Děti byly rozděleny do dvou skupin, každá o pěti členech. Jedna skupina byla vybavena reflexními vestami pro lepší identifikaci. Každé dítě dostalo magnet a úkolem bylo ve své skupině najít v prostoru třídy co nejvíce předmětů, které magnetizují. Děti přikládaly své magnety k různým předmětům ve třídě a poté mi sdělily, které z nich magnetizují. Následně si skupiny dětí vyměnily informace o svých objevech.

Třídění předmětů na magnetizující a nemagnetizující

Podporovaná inteligence: přírodovědná

Cíl v jazyce učitele: předvést dětem praktické využití magnetu

Cíl v jazyce dítěte: roztrždit předměty podle stanoveného kritéria

Metoda: rozhovor, vytváření dovedností, manipulování s předměty (práce dětí ve skupinách)

Každá skupina dětí byla vybavena nádobou obsahující smíšené drobné předměty z různých materiálů, včetně těch, které jsou magnetické, jako jsou kovové kuličky, matičky a podložky. Úkolem dětí bylo roztrždit tyto drobné předměty do dvou misek – jedné pro magnetické a druhé pro nemagnetické předměty.

Jedné skupině dětí jsem poskytla magnety.

Položila jsem dětem otázku: „*Která skupina podle vás dokáže rychleji roztrždit předměty – ta, která má magnety, nebo ta, která magnety nemá?*“

Prekoncepty dětí:

- *To bude asi trvat tak stejně.*
- *My budeme rychlejší. Já vím, na čem magnety drží. Já to rychle poznám. Já to nemusím zkoušet magnetem.*
- *My to budeme mít rychleji, protože my jsme tady tři předškoláci.*
- *Já vyberu prvně všechny ty železné věci a pak už bude hotovo hned.*

Potom děti v jednotlivých skupinách třídily předměty z velké nádoby do misek. Během aktivity jedna dívka aktivně zkoumala magnetické vlastnosti každého předmětu, zatímco ostatní děti předměty třídily podle jejich materiálu bez použití magnetů.

Na závěr jsem dětem ukázala možnost, jak magnetické předměty rychleji identifikovat pomocí magnetu, což děti překvapilo a inspirovalo je k vyzkoušení toho samého.

Poté jsem opět smíchala všechny předměty do nádob a položila stejnou otázku oběma skupinám, aby vyjádřily svůj názor na efektivitu rozřídování s a bez magnetů: „*Co myslíte teď, rozřídí tyto drobné předměty rychleji skupina, která má magnety nebo skupina dětí, která magnety k dispozici nemá?*“

Odpovědi dětí:

- *Oni to budou mít rychlejší, protože mají magnety a můžou to vychytat. To se na to nalepí samo.*
- *My to rozřídíme rychleji, podívej.*

Určování, co ubylo ze skupiny předmětů / přibylo do skupiny předmětů

Podporovaná inteligence: vizuálně-prostorová

Cíl v jazyce učitele: podporovat u dítěte vizuální paměť

Cíl v jazyce dítěte: sdělit, který předmět ve skupině předmětů chybí / přebývá

Metoda: hra, pozorování předmětů a jevů (frontální práce s dětmi)

Posadila jsem se s dětmi v kruhu a umístila do středu kruhu pět předmětů z badatelského kufříku. Děti měly příležitost si tyto předměty pečlivě prohlédnout. Poté jsem předměty zakryla šátkem a nenápadně jeden z nich odebrala. Po odhalení předmětů šátkem děti měly za úkol identifikovat, který z předmětů zmizel.

Tuto hru jsme opakovali několikrát, přičemž jsem měnila druhy a počty předmětů. Někdy jsem odebrala jeden předmět ze skupiny a jindy naopak přidala další předmět. Děti poté určovaly, který předmět ve skupině předmětů přibyl.

Závěr – hádanky

Podporovaná inteligence: verbálně-jazyková, vizuálně-prostorová, logicko-matematická

Cíl v jazyce učitele: podporovat kognitivní schopnosti dítěte (propojování vizuálního a auditivního vnímání)

Cíl v jazyce dítěte: vyřešit hádanku

Metoda: rozhovor (frontální práce s dětmi)

Na závěr jsem před děti předložila plně vybavený badatelský kufřík a pokládala dětem hádanky. Například: *"Myslím si něco, co má tvar kruhu s nožičkou a ten kruh je vyplněný zvětšovací sklem. Co to asi je?"* → Správná odpověď: Lupa.

Další hádanka zněla: *"Co je tenké a dlouhé, má po celé své délce čárky a číslice a pomocí něj lze změřit délku předmětů?"* → Správná odpověď: Metr.

Chválila jsem děti za to, že se během týdne naučily pojmenovat všechny předměty z našeho badatelského kufříku a pochopily jejich využití. Dále jsem je motivovala tím, že v následujícím týdnu budeme pracovat s dalším příběhem z knihy Kryštůfek a Berenika a dozvíme se, jak naši hrdinové využijí předměty z badatelského kufříku v jejich dobrodružství.

6 EVALUACE

Během realizace sady aktivit jsem pozorovala děti a dělala si poznámky o jejich zapojení, komunikaci, dovednostech a schopnostech. To mi poskytlo užitečné informace pro další plánování a přizpůsobení aktivit.

Moje hodnocení: Děti denně vyžadovaly číst z knihy Kryštůfek a Berenika a některé děti ji dokonce označily jako nejoblíbenější knihu.

Figurky Kryštůfka a Bereniky, které jsem nechala vyrobit pro motivaci dětí a které vizuálně odpovídají ilustracím hlavních postav v knize, se staly neodmyslitelnými třídními maskoty. Děti byly tedy vhodně motivované a aktivitám přistupovaly se zájmem, zvědavostí a nadšením, aktivně se zapojovaly do činností a spolupracovaly.

Během čtení příběhů bylo patrné aktivní zapojení dětí, které vyjadřovaly své myšlenky a předkládaly nápady na vývoj příběhu. Interaktivní forma čtení podporovala kreativitu dětí a jejich schopnost spolupráce. Příběhy dětem nabídly příležitost vnímat sociální interakce mezi postavami a porozumět jim, což může pozitivně ovlivnit rozvoj emocionální inteligence a schopností vnímání sociálních vztahů.

Děti se s velkým zájmem zapojovaly do nabízených aktivit, které byly lákavé a motivující díky hlavním hrdinům z příběhů. K některým aktivitám se děti vracely i v rámci spontánních her. Děti úspěšně plnily stanovené cíle, ať už samostatně či s dopomocí.

Jako učitelka jsem ocenila, že jsem měla v průběhu dvanácti týdnů práce s dětmi připravené kompletní a kvalitní materiály. Díky tomu bylo možné organizovat činnosti s plynulostí a dosahovat stanovených cílů u dětí. Přesto jsem vnímala negativní aspekt spojený s tím, že aktivity probíhaly v jiném období, než jaké je popsáno v knize. Příběhy v knize jsou zasazeny do letního období, proto by bylo vhodnější realizaci provádět ke konci školního roku.

Formulování týdenních témat v realizovaném období – tak, aby korespondovala s obsahy příběhů současně s obsahem aktuálního integrovaného bloku uvedeného ve Školním vzdělávacím programu, bylo obtížné.

Při realizaci aktivit jsem flexibilně využívala různé organizační formy a metody, které odpovídaly charakteru jednotlivých aktivit a aktuálním podmínkám ve třídě. I když jsem plánovala, že každý příběh bude věnován jednomu týdnu, ne vždy se mi podařilo tuto strukturu přesně dodržet v rámci jednoho týdne.

Během přímé interakce s dětmi v mateřské škole jsem se setkala s řadou neočekávaných situací, které vyžadovaly okamžitou reakci. Tyto události, spolu s plánovanými i spontánními aktivitami, ovlivňovaly další rozvoj pedagogického procesu. Tím se doba realizace sady aktivit v mateřské škole prodloužila na 18 týdnů, konkrétně od poloviny listopadu 2023 do konce března 2024. Tento prodloužený časový rámec mi umožnil efektivně obohatit výchovně-vzdělávací proces a podpořit individuální růst dětí.

Hodnocení ze strany dětí:

Hodnocení dětí ohledně příběhů o Kryštůfkovi a Berenice bylo extrémně pozitivní. Dokonce i přesto, že jsem navrhovala čtení z jiných knih, děti vyjadřovaly silné upřednostňování Kryštůfka a Bereniky. Zdůrazňovaly, že chtějí číst pouze o Kryštůfkovi a Berenice, a to opakovaně. Jejich nadšení bylo patrné, děti hlasitě volaly:

- „*Ne, jinou ne! Kryštůfek a Berenika! Kryštůfek a Berenika!*“
- *Já chci číst jenom o Kryštůfkovi a Berenice. Pořád a pořád. Nic jiného poslouchat nebudu. To je moje nejoblíbenější kniha.*
- *Prosím, čti Kryštůfka a Bereniku! Hlavně ten strašidelný díl, jak se báli, když Kryštůfek spal u Bereniky.*
- *Koupíme další díly Kryštůfka a Bereniky?*

Poslední otázka mě přiměla přemýšlet o možnosti psát pokračování knihy – další dobrodružství Kryštůfka a Bereniky.

Figurky Kryštůfka a Bereniky se staly nedílnou součástí každého dne v mateřské škole. Děti si je braly s sebou i na pobyt venku, zapojovaly je do svých her a dobrodružství. Opakovaně vyjadřovaly svou kreativitu tím, že tyto postavy kreslily a stavěly pro ně domky z kostek a různých stavebnic. Jejich zájem o tyto hrdiny z příběhů se promítl i do jejich přístupu ke všem aktivitám uvedeným v knize, ke kterým přistupovaly s velkým nadšením a zaujetím, což dokazují citace dětí, které jsem průběžně zaznamenala:

- *Tato hra je od Kryštůfka a Bereniky? Tak to já budu hrát.*
- *Budeme dělat něco z této knížky?*
- *Můžu dělat nějaké úkoly od Kryštůfka a Bereniky?*
- *My si hrajeme, že letíme letadlem. Jako Kryštůfek a Berenika.*

- *Ona si myslí, že Kryštůfek a Berenika jsou jenom její. Oni jsou nás všech!*
- *Budeme dnes dělat Kryštůfka a Bereniku?*
- *Paní učitelko, tady si nikdo nesmí sednout. To je židle pro Kryštůfka a Bereniku.*

Motivaci a zaujetí dětí vyjadřuje i iniciativní návrh dětí na vytvoření badatelského kufříku.

- *Já bych chtěl taky takový kufřík.*
- *Koupíme si taky takový kufřík, jaký měla Berenika? Můžeme ho pak brát třeba i ven. To by se mohlo hodit, ne?*

Během realizace sady aktivit jsem nezaznamenala žádný negativní postoj ze strany dětí. I přes náročnost některých aktivit se děti zapojovaly s nadšením a radostí. Vedla jsem je k tomu, aby samy nebo s podporou dokázaly splnit jednotlivé úkoly, což jim přinášelo pocit úspěchu. Děti hodnotily samotné příběhy i veškeré aktivity velice kladně.

Zjištěná pozitiva i negativa Knihy Kryštůfek a Berenika a související sady aktivit jsou přehledně shrnuta v následující tabulce:

KNIHA KRYŠTŮFEK A BERENIKA		
A SADA AKTIVIT K JEDNOTLIVÝM PŘÍBĚHŮM V KNIZE		
	POZITIVA	NEGATIVA
SEBEREFLEXE	Pečlivá připravenost. Přitažlivost a poutavost příběhů s dětskými hrdiny. Zvýšení motivace, zapojení a zájmu dětí prostřednictvím figurek, které vizuálně odpovídají ilustracím hlavních postav v příbězích. Podpora iniciativního návrhu dětí → výroba badatelského kufříku	Náročnost některých aktivit (zejména pro nejmladší děti). Potíže s formulováním týdenních témat během realizace sady aktivit. V sadě aktivit nejsou všechny didaktické cíle uvedeny správně z odborného hlediska.

	inspirovaná motivem z příběhu. Inspirace k možnosti psát pokračování knihy, které by obsahovalo další dobrodružství Kryštůfka a Bereniky. Zaujatost dětí novými pomůckami a nabízenými aktivitami. Kvalitní a kompletní příprava pro 12 týdnů práce s dětmi v mateřské škole. Široká škála aktivit rozvíjejících rozmanité inteligence dětí. Vzdělávací nabídka v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání. Pozitivní reakce dětí, jejich aktivní účast a zapojení do aktivit. Prizpůsobování se individuálním potřebám a schopnostem dětí. Flexibilita při realizování aktivit – možnost přizpůsobit se aktuálním okolnostem (prostředí, počtu dětí, zájmu dětí). Podpora sociálního vnímání a spolupráce u dětí.	
REFLEXE ZE STRANY DĚTÍ	Extrémně pozitivní hodnocení dětí ohledně příběhů o Kryštůfkovi a Berenice. Silné upřednostňování knihy	Absence negativního postoje dětí ke knize a souvisejícím aktivitám.

	Kryštůfek a Berenika před jinými knihami. Zjevné nadšení dětí vyjádřené opakovanými výzvami ke čtení příběhů o Kryštůfkovi a Berenice. Zapojení figurek Kryštůfka a Bereniky do každodenních aktivit dětí, jak uvnitř, tak venku. Kreativita dětí projevovaná kreslením a stavěním domků pro Kryštůfka a Bereniku. Motivace dětí k tvorbě badatelského kufříku. Pozitivní přístup dětí ke všem aktivitám spojeným s Kryštůfkem a Berenikou, včetně jejich zapojení do her a dobrodružství.	

7 DOPORUČENÍ PRO PRAXI UČITELŮ V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Doporučení pro praxi učitelů v mateřské škole vychází z evaluace, která reflektuje jak mou vlastní sebereflexi, tak i zpětnou vazbu, kterou jsem obdržela od dětí. Stěžejním cílem této práce je podněcovat rozmanité inteligence dětí předškolního věku prostřednictvím příběhů s dětskými hrdiny Kryštůfkem a Berenikou a aktivitami navazujícími na tyto příběhy.

Tato sada aktivit je přizpůsobena pro realizaci s dětmi předškolního věku a je navržena tak, aby osvětlovala osm základních druhů inteligencí, konkrétně inteligenci logicko-matematickou, verbálně-jazykovou, tělesně-pohybovou, vizuálně-prostorovou, přírodovědnou, interpersonální, intrapersonální a hudební. Na každý příběh v knize navazuje samostatná sada aktivit, která poskytuje komplexní a kvalitní vzdělávací program, který lze aplikovat během jednoho týdne v mateřské škole. Celkově kniha poskytuje dostatečný vzdělávací materiál na dvanáct týdnů práce s předškolními dětmi.

Navržená a ověřená sada aktivit nabízí flexibilitu a umožňuje průběžně přizpůsobovat a inovovat program podle aktuálních podmínek, zájmů dětí, pedagogických zkušeností učitele a jeho kreativity. Učitelé by měli být schopni flexibilně reagovat na zájmy a potřeby dětí v průběhu práce s příběhy o Kryštůfkovi a Berenice. Je důležité pružně přizpůsobovat program podle aktuálních okolností a zjištěných potřeb dětí. To může zahrnovat úpravu plánovaných aktivit, rozšíření nabídky materiálů nebo přizpůsobení tempa práce dle individuálního tempa a schopností dětí.

Z mé práce vyplývá, že příběhy jsou vynikajícím zdrojem inspirace pro práci s dětmi. Jejich použití účinně podněcuje děti k aktivní účasti v následných aktivitách. Doporučuji systematické využívání různých čtenářských strategií při čtení příběhů, jako jsou například kladení otázek, hledání souvislostí, vizualizace, usuzování, předvídaní, shrnutí nebo hodnocení, neboť jsou klíčové pro rozvoj předčtenářských dovedností předškolních dětí a připravují děti na budoucí čtení. Tyto strategie napomáhají dětem v porozumění textu, aktivaci předchozích znalostí, predikci obsahu, udržení pozornosti a reflektování nad příběhem. Pro učitele představují cenný nástroj k identifikaci úrovně jazykových, řečových a komunikačních dovedností jednotlivých dětí.

Doporučuji rovněž zařazovat pravidelné hodnocení a reflexe pro úspěšnou implementaci aktivit spojených s příběhy o Kryštůfkovi a Berenice. Učitelé by měli pravidelně vyhodnocovat účinnost nabízených aktivit a svých přístupů, analyzovat zpětnou vazbu od

dětí a na základě zjištěných informací přizpůsobovat svou práci tak, aby lépe odpovídala potřebám dětí.

Je důležité, aby práce s příběhy o Kryštůfkovi a Berenice byla v souladu se vzdělávacími standardy a pedagogickými programy. Učitelé by měli zajistit, aby jejich práce poskytovala dětem vhodné vzdělávací podněty a podporu pro jejich celkový rozvoj a aby splňovala stanovené vzdělávací cíle a obsahové požadavky.

ZÁVĚR

V současné době hraje preprimární vzdělávání klíčovou roli při formování základů pro celkový rozvoj dětí. Tato bakalářská práce se hlouběji zabývá problematikou preprimárního vzdělávání a jeho vlivem na intelektuální růst dětí. Práce si klade za cíl prozkoumat různé vzdělávací aktivity a stimulační, které pozitivně ovlivňují rozvoj dětí v předškolním věku.

Základem pro tuto práci byla kniha *Kryštůfek a Berenika*, kterou jsem vlastnoručně napsala a doplnila sadou aktivit. Tato sada aktivit se ukázala jako efektivní při podporování a rozvíjení rozmanitých forem inteligencí u dětí. V praxi se osvědčila jako inspirativní nástroj k systematickému zapojení dětí do edukačních činností, které respektují jednotlivé inteligence podle Gardnerovy teorie.

Práce dále zahrnuje metodu hodnocení inteligence vyvinutou Davidem Lazearem a věnuje se identifikaci dětských schopností a dovedností. Tato identifikace umožňuje přizpůsobit vzdělávací přístupy a aktivity jednotlivým potřebám každého dítěte, což je klíčovým faktorem pro celkový úspěch vzdělávání.

V kontextu moderního vzdělávání se tato bakalářská práce snaží navrhnout inovativní vzdělávací strategie, které efektivně začleňují principy Gardnerovy teorie a významně podílí se na individualizaci ve vzdělávání. Cílem je podporovat komplexní rozvoj dětí v preprimárním vzdělávání. Výsledky této práce přinášejí cenné poznatky pro pedagogy a rodiče, aby byli schopni vytvořit podpůrné prostředí, které respektuje a podporuje jedinečné schopnosti každého dítěte a stimuluje celkový kognitivní a emoční růst během klíčového předškolního období. Osvědčená sada aktivit spojená s knihou *Kryštůfek a Berenika* může být doporučena jako inspirativní nástroj pro dosahování těchto cílů a efektivní podporu rozvoje rozmanitých inteligencí u dětí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [01] Agustin, M. (2021). Early Detection and Stimulation of Multiple Intelligences in Kindergarten. *International Journal of Instruction*. (2021, October), 874-890. [2023-07-22] Dostupnost <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1318988.pdf>
- [02] Armstrong, T. (2011). *Každý je na něco chytrý: Jak odhalit a rozvíjet různé druhy inteligence*. Portál.
- [03] Atkinson, R. L. (2003). *Psychologie*. Portál.
- [04] Baum, S., Viens, J. & Slatin, B. (2005). *Multiple Intelligences in the Elementary Classroom: A Teacher's Toolkit*. Teachers College Press.
- [05] Bäcker-Braun, K. (2014). *Rozvoj inteligence u dětí od 3 do 6 let*. Grada Publishing, a. s.
- [06] Čeňková, J., Siegllová, N. & Dejmalová, K. (2006). *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury*. Portál.
- [07] Daněk, A. (2021, březen, 16). Jaké možnosti nabízí koncept mnohočetné inteligence současnému školství?. *NPI ČR*. [2023-07-16] Dostupnost <https://clanky.rvp.cz/clanek/22615/JAKE-MOZNOSTI-NABIZI-KONCEPT-MNOHOCETNE-INTELIGENCE-SOUCASNEMU-SKOLSTVI.html>
- [08] Doležalová, J. (2014). *Čtenářská gramotnost: Práce s textovými informacemi napříč kurikulem*. Gaudeamus.
- [09] Gardner, H. (2018). *Dimenze myšlení: Teorie rozmanitých inteligencí*. Portál, s. r. o.
- [10] Goleman, D. (2011). *Emoční inteligence*. Metafora.
- [11] Havlínová, H. (2019). *Chci číst jako táta s mámou: jak se stát čtenářem*. Grada.
- [12] Homolová, K. (2009). *Čtenářská propedeutika*. Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta.
- [13] Jančaříková, K. (2011, únor, 1). Přírodovědná inteligence, její diagnostika a podpora. *NPI ČR*. [2023-07-22] Dostupnost <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/ZUB/8851/PRIRODOVEDNA-INTELIGENCE-JEJI-DIAGNOSTIKA-A-PODPORA.html>
- [14] Janišová, I. (2023). Školní prostředí se zaměřuje více na výkon. *Informatorium: časopis pro mateřské školy a školní družiny*, 2023(5), 6-7.

- [15] Koželuh, O. (2021). Preprimární vzdělávání v ČR, Anglii a na Novém Zélandu. *e-PEDAGOGIUM*, 2021(3), 70-84. Dostupnost https://e-pedagogium.upol.cz/artkey/epd-202103-0005_preprimarni-vzdelavani-v-cr-anglii-a-na-novem-zelandu.php
- [16] Koželuhová, E. (2022). *Čtenářské strategie u předškolních dětí a nečtenářů*. Portál.
- [17] Krajhanzl, J. (2011, říjen, 7; aktualizováno 2013, srpen, 2). Děti a příroda: období dětského vývoje z hlediska environmentální výchovy. *Český portál ekopsychologie: O vztahu k přírodě a životnímu prostředí*. Dostupnost <http://www.ekopsychologie.cz/soubory/evyvoj.pdf>
- [18] Krejčová, V. (2015, březen, 27). Gardnerova mnohačetná inteligence. *Škola profi*. [2023-07-22] Dostupnost <https://www.skolaprofi.cz/33/gardnerova-mnohacetna-inteligence-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Eo4HAVsVtiwkvBDP5aREFoPKJVKR9JDScg/>
- [19] Lazear, D. (2005). *Higher-Order Thinking: The Multiple Intelligences Way*. Crown House Publishing Limited.
- [20] Mádlová, M. (2019, listopad, 27). Hra na hudební nástroj významně ovlivňuje inteligenci dětí, prokazují studie. *Předškolní věk*. [2023-07-16] Dostupnost <https://www.predskolnivek.cz/hra-na-hudebni-nastroj-vyznamne-ovlivnuje-inteligenci-deti-prokazuji-studie/>
- [21] Montessoriová, M. (2023). *Tajuplné dětství*. Portál.
- [22] Národní pedagogický institut České republiky. (2021, květen, 6). Dimenze myšlení, aneb druhy inteligence. *NPI ČR*. [2023-07-17] Dostupnost <http://www.inkluzevpraxi.cz/kategorie-pedagog/2122-dimenze-mysleni-aneb-druhy-inteligence>
- [23] Partešová, Š. (2021, únor, 27). Diagnostika inteligence. *Centrum rozvoje nadaných dětí*. Dostupnost <https://www.nadanedeti.cz/odborne-zdroje-clanky-diagnostika-inteligence>
- [24] Průcha, J. (2009). *Pedagogická encyklopedie*. Portál.
- [25] Roldan, M. J. (rok neveden). Co je hudební inteligence. *VýcvikyStudie*. Dostupnost <https://www.formacionyestudios.com/cs/que-es-la-inteligencia-musical.html>
- [26] Schäfer, G. E. (2011). *Bildung beginnt mit der Geburt: Für eine Kultur des Lernens in Kindertageseinrichtungen*. Cornelsen.

- [27] Sternberg, R. J. (2012). Intelligence. *State of the art*. 14(1), 19-27. Dostupnost <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.31887/DCNS.2012.14.1/rsternberg?needAccess=true&role=button>
- [28] Tomášková, I. (2015). *Rozvíjíme předčtenářskou gramotnost v mateřské škole*. Portál.
- [29] Vágnerová, M. (2000). *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*. Portál.
- [30] Vágnerová, M. (2005). *Školní poradenská psychologie pro pedagogy*. Karolinum.
- [31] Vašíčková, J. (2016). *Pohybová gramotnost v České republice*. Univerzita Palackého.
- [32] Wildová, R., Vykoukalová, V., Rybářová, E., Ronková, J. & Harazinová, R. (2019). *Rozvoj čtenářské pregramotnosti prostřednictvím čtenářských strategií: Metodická příručka pro učitele mateřských škol pro práci s pohádkou a pověstí*. Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Profilový nástroj pro detekci a stimulaci mnohonásobné inteligence u dítěte v mateřské škole

Profilový nástroj pro detekci a stimulaci mnohonásobné inteligence u dítěte v mateřské škole				
Název MŠ:				
Jméno dítěte:				
Třída:				
Věk dítěte:				
PROHLÁŠENÍ			ANO	NE
VERBÁLNĚ JAZYKOVÁ INTELIGENCE				
1.	Vždy působí šťastným dojmem při použití jazykových nástrojů.			
2.	Vždy chce být první, když učitel představuje činnosti s verbálními hříčkami.			
3.	Rád/a hraje hry, které zahrnují použití slov.			
4.	Projevuje velký zájem o příběhy v knize.			
5.	Dokáže správně převyprávět příběh.			
6.	Rád/a vypráví známým/neznámým lidem o různých událostech.			
7.	Má rád/a slovní hříčky.			
8.	Projevuje nadšení, když někdo čte příběh.			
9.	Má velkou slovní zásobu vzhledem ke svému věku.			
10.	Dokáže verbálně komunikovat s ostatními.			
11.	Dokáže vyslovit obtížná slova.			
LOGICKO – MATEMATICKÁ INTELIGENCE				
12.	Často se ptá, jak věci fungují.			
13.	Projevuje velký zájem o hry, které zahrnují tvorbu kategorií, hierarchií nebo jiných logických vzorců.			
14.	Dokáže jasně vyjádřit své názory.			
15.	Dokáže dlouho vydržet u činnostech, které zahrnují práci s čísly.			
16.	Rychle porozumí pravidlům her.			
17.	Snadno počítá čísla v rámci her.			

18.	Projevuje zájem o činnosti související s vědou.		
19.	Dokáže přiřazovat stíny.		
20.	Je trpělivý/á a pečlivý/á při skládání skládanek a řešení bludišť.		
VIZUÁLNĚ – PROSTOROVÁ INTELIGENCE			
21.	Projevuje velký zájem o výtvarné aktivity.		
22.	Je dobrý/á v kreslení, přičemž jeho/její výtvary se podobají originálům.		
23.	Projevuje velký zájem při sledování příběhu.		
24.	Snadno rozezná různé druhy geometrických tvarů.		
25.	Dokáže správně pojmenovat barvy.		
26.	Rád/a skládá skládanek, bludišť nebo podobné vizuální aktivity.		
27.	Dokáže stavět atraktivní trojrozměrné konstrukce, např. LEGO budovy.		
28.	Projevuje nadšení, když učitel pro výuku používá vizuální média.		
29.	Často kreslí.		
30.	Vydrží dlouho u činnostech, které využívají vizuální média.		
TĚLESNĚ-POHYBOVÁ INTELIGENCE			
31.	Projevuje schopnosti v oblasti sportu / pohybu.		
32.	Má rád/a pohyb a má potíže setrvat na jednom místě, často tlouče do stolu nebo je neklidný/á při dlouhodobém sezení na jednom místě.		
33.	Projevuje vysoký zájem o hry s fyzickou aktivitou.		
34.	Je pilný/á při hře s konstrukčními hračkami / předměty.		
35.	Má rád/a běhání, skákání, zápasení nebo podobné aktivity.		
36.	Má jemnou motoriku na dobré úrovni.		
37.	Umí napodobovat gesta a chování ostatních.		
38.	Rád/a pracuje s hlinou / modelínou apod.		
39.	Rád/a tráví volný čas venku.		
HUDEBNÍ INTELIGENCE			
40.	Dokáže určit špatný tón v písni.		
41.	Často si prozpěvuje.		
42.	Je citlivý/á na zvuky jako např. kapky deště na střeše.		
43.	Projevuje velký zájem o poslech hudby během aktivit.		
44.	Rád/a hraje na hudební nástroje.		

45.	Často zpívá písničky, které umí.		
46.	Tluče do stolu, když něco dělá nebo se učí.		
47.	Mluví / zpívá klidným hlasem.		
48.	Rozčiluje se při hlasité hudbě.		
49.	Rychle si zapamatuje novou píseň.		
50.	Rád/a zpívá samostatně i ve skupině.		
INTERPERSONÁLNÍ INTELIGENCE			
51.	Rád/a se socializuje s vrstevníky.		
52.	Dokáže se ve skupině prosadit a být lídrem.		
53.	Dovede poradit kamarádovi, který má problém.		
54.	Rád/a vytváří nová přátelství.		
55.	Má dva nebo více blízkých kamarádů.		
56.	Je empatický/á a pozorný/á k druhým.		
57.	Je ve skupině oblíbený/á.		
58.	Snadno se přizpůsobuje ostatním lidem / dětem a novým prostředím.		
59.	Navštěvuje své kamarády i v místě jejich bydliště.		
60.	Má rád společenské aktivity s ostatními lidmi / dětmi.		
INTRAPERSONÁLNÍ INTELIGENCE			
61.	Je sebejistý/á a má pevnou vůli.		
62.	Nebojí se vlastních nezdarů.		
63.	Nepláče, pokud se mu/jí něco nepodaří.		
64.	Pracuje sám/a, nespolehá se na ostatní.		
65.	Projevuje nadšení při svých oblíbených činnostech.		
66.	Dokáže zmínit, co bude dělat zítra.		
67.	Dokáže vyjádřit svoji náladu.		
68.	Projevuje sebejistý postoj vůči sobě.		
69.	Dokáže si hrát, pracovat sám/sama.		
70.	Je hrdý/á na to, když něco dokáže sám / sama.		
PŘÍRODOVĚDNÁ INTELIGENCE			
71.	Hodně mluví o zvířatech nebo oblíbených přírodních lokalitách.		
72.	Projevuje velký zájem o příběhy o přírodě nebo o životě zvířat.		
73.	Rád/a pečuje o rostliny.		
74.	Dokáže převyprávět příběhy související s faunou a flórou.		

75.	Projevuje velký zájem o obrázky zvířat.		
76.	Neprojevuje strach ze zvířat.		
77.	Rád/a si hraje v přírodě, se zvířaty a s vodou při výuce.		
78.	Radí kamarádům, kteří se chovají negativně ke zvířatům a přírodě.		
79.	Dokáže napomenout kamarády, kteří ubližují zvířatům.		

3

Příloha 2: Přehled Gardnerovy teorie rozmanitých inteligencí a nabídka aktivit, které k rozvoji těchto inteligencí přispívají

Přehled Gardnerovy teorie rozmanitých inteligencí a nabídka aktivit, které k rozvoji těchto inteligencí přispívají		
Typ inteligence	Charakteristika schopností	Aktivity
LOGICKO-MATEMATICKÁ	uvažovat logicky, systematicky a vědecky v souvislostech	manipulace s předměty, bádání, pokusy, skládky, hlavolamy, hádky, technické činnosti
VERBÁLNĚ-JAZYKOVÁ	ovládnou a obsáhnout všechny stránky jazyka	čtení, psaní, vyprávění příběhů, slovní hry, rozhovory
HUDEBNÍ	rozumět rytmickým a intonačním strukturám hudby	zpívání, pískání, broukání, rytmizace, poslech hudby, hra na hudební nástroje
	vnímat kvalitu tónů a zvuků	
	pamatovat si informace ve zvukové formě	
VIZUÁLNĚ-PROSTOROVÁ	záměrně vnímat pozorované objekty	modelářství, návrhářství, vizuální znázorňování, skládačky, prohlížení obrázkových knih, návštěvy muzeí, výtvarné činnosti
	uspořádat předměty v prostoru a zachovávat orientaci v prostoru	
	ukládat pozorované objekty do paměti tvary a vybavovat si je	

³ přeloženo a upraveno z Early Detection and Stimulation of Multiple Intelligences in Kindergarten – Profile Instrument to Detect and Stimulate Multiple Intelligence in Kindergarten Students, 2021, s. 889-890

TĚLESNĚ- POHYBOVÁ	obratně používat své tělo jak pro sebevyjádření, tak pro činnosti zaměřené k určitému cíli (sport, dramatizace)	tanec, běhání, skákání, hraní rolí, dramatizace, aktivní fyzické zapojení do činností, dotykové zážitky, sportovní aktivity a pohybové hry
	dovedně zacházet s předměty	
INTRAPERSONÁLNÍ	rozvíjet a ovládat vlastní pocity a prožitky	meditace, snění, klid pro samostatné uvažování a plánování, nezávislé rozhodování, vyhraněnost názorů
	porozumět svému vlastnímu JÁ	
INTERPERSONÁLNÍ	všímat si chování a pocitů ostatních lidí	vedení, organizování, návštěva společenských akcí, kolektivní hry, týmová práce, rozhovory
	rozpoznat a porozumět rozdílům v náladách, schopnostech, pohnutkách a temperamentu ostatních lidí	
PŘÍRODOVĚDNÁ	vnímat změny v přírodě	pobyt v přírodě, chov zvířat a pěstování rostlin, sledování literatury a filmů s přírodovědnou tematikou
	projevovat zvýšenou citlivost k vnímání přírodních jevů	
	učit se z přírodních jevů	

Příloha č. 3: Sada aktivit k 1. příběhu

PODPOROVANÉ INTELIGENCE		
Logicko-matematická	Třídění podle barev	Kolíčkovaná
Cíl v jazyce dítěte	třídít předměty podle barev	přiřadit shodný počet prvků
Metody	práce s obrazovým materiálem, manipulování s pinzetou / s kolíkem na prádlo	
Pomůcky	prádelní kolíky, obrazový materiál „Trička“ (příloha č. 3)	
Verbálně-jazyková	Tvoření protikladů	
Cíl v jazyce dítěte	vyslovit opačný význam slov	
Metody	práce s obrazovým materiálem, rozhovor	
Pomůcky	obrázkové karty – antonyma (příloha č. 2)	

Tělesně-pohybová	Cvičení s míčem
Cíl v jazyce dítěte	cvičit s míčem podle pokynů
Metody	manipulování s míčem
Pomůcky	míč
Vizuálně-prostorová	Věšení prádla
Cíl v jazyce dítěte	pověsit oblečení na prádelní sušák s využitím kolíků
	poskládat oblečení
Metody	manipulování s předměty
Pomůcky	prádelní sušák, kolíky na prádlo, oblečení
Přírodovědná	Kreslení do písku (sypkého materiálu)
Cíl v jazyce dítěte	kreslit dřívkem do sypkého materiálu
Metody	manipulování s dřívkem
Pomůcky	písek (popř. mouka nebo jiný nezávadný sypký materiál), mělká nádoba, dřívko
Interpersonální	Poznej emoce
Cíl v jazyce dítěte	rozlišit a pojmenovat základní druhy emocí
	verbálně popsat situace spojené s emocemi
Metody	práce s obrazovým materiálem, vyprávění
Pomůcky	obrazový materiál – emoce (příloha č. 1)
Intrapersonální	Odpovědi na otázky spojené s emocemi
Cíl v jazyce dítěte	sdělit své zkušenosti
Metody	rozhovor
Pomůcky	žádné
Hudební	Báseň Maminka má hodně práce
Cíl v jazyce dítěte	naučit se novou báseň
	vytleskávat rytmus
Metody	hra
Pomůcky	žádné

Příloha č. 4: Sada aktivit k 2. příběhu

PODPOROVANÉ INTELIGENCE		
Logicko-matematická	Příprava ovocných koláčů	Dělení koláče

Cíl v jazyce dítěte	přiřadit shodné prvky	rozdělit rovnoměrně celek na části
		porovnat množství prvků ve skupinách
Metody	manipulování s obrázky, napodobování	manipulování s předměty / s obrázky
Pomůcky	obrazový materiál (příloha č. 5)	osm talířů, obrazový materiál (příloha č. 6)
Verbálně-jazyková	Popis obrázku	Tvoření zdrobnělých slov
Cíl v jazyce dítěte	popsat obrázek	vytvořit zdrobněliny slov
	odpovídat na otázky	rozložit slova na slabiky
		určit počet slabik ve slově
Metody	práce s obrazovým materiálem, pozorování předmětů a jevů, popis, rozhovor	
Pomůcky	obrazový materiál (příloha č. 4)	
Tělesně-pohybová	Kam poběžíš?	Chůze nebo běh?
Cíl v jazyce dítěte	sladit pohyb s hudbou	spolupracovat s ostatními
	reagovat na změnu signálu	reagovat na změnu signálu
Metody	hudebně-pohybové aktivity	
Pomůcky	obrazový materiál (příloha č. 8)	padák, bubínek, notový zápis
Vizuálně-prostorová	Modelování ze slaneho těsta	
Cíl v jazyce dítěte	připravit těsto podle návodu	
	modelovat z těsta	
Metody	manipulování s předměty	
Pomůcky	hrnek, mísa, mouka, sůl, voda, podložky, váleček na těsto, vykrajovátka, nožičky, pečicí papír, plech	
Přírodovědná	Hra na honěnou (v přírodě)	
Cíl v jazyce dítěte	pohybovat se na v přírodním terénu (na travnaté ploše, hlíně)	
	vylézt na vyvýšenou plochu	
	dodržovat pravidla hry	
Metody	pohybová hra	
Pomůcky	žádné	
Interpersonální	Jak se jmenuješ?	Hra na mrkanou

Cíl v jazyce dítěte	vytleskat rytmus	reagovat na smluvený signál
	představit se zpěvným tónem	spolupracovat s ostatními
Metody	hra, pozorování předmětů a jevů, napodobování, rozhovor	
Pomůcky	žádné	
Intrapersonální	Vzájemná masáž	
Cíl v jazyce dítěte	sdělit své prožitky	
	provádět pohyby podle pokynů	
Metody	relaxace	
Pomůcky	žádné	
Hudební	Délky tónů	Podoby not
Cíl v jazyce dítěte	dodržovat délku tónu	pojmenovat podobu not podle její délky
		obtáhnout tužkou vyobrazenou linii (houslový klíč)
Metody	vyprávění, popis, naslouchání, pozorování předmětů a jevů, hra na hudební nástroj, práce s pracovním listem	
Pomůcky	obrazový materiál (příloha č. 7), flétny	

Příloha č. 5: Sada aktivit ke 3. příběhu

PODPOROVANÉ INTELIGENCE		
Logicko-matematická	Seřazování předmětů podle velikosti vzestupně i sestupně	
Cíl v jazyce dítěte	seřadit skupinu předmětů (obrázků) podle jejich velikosti	
	vyjádřit prostorovým pojmem umístění předmětu v řadě předmětů	
Metody	manipulování s předměty / s obrázky	
Pomůcky	předměty v různých velikostech nebo obrazový materiál (příloha č. 10)	
Verbálně-jazyková	Obsah badatelského kufříku	Významové kategorie
Cíl v jazyce dítěte	pojmenovat předměty z badatelského kufříku	třídít předměty podle významových kategorií

	vysvětlit, k čemu se tyto předměty využívají	
Metody	předvádění, pozorování předmětů a jevů, dialog, manipulování s předměty	
Pomůcky	různé předměty potřebné k bádání – lupa, pinzeta, pipeta, dalekohled, nůž, nůžky, metr, závěsná váha, zrcátko, baterka, notýsek, tužka, pastelky, provázek, lopatka, teploměr, magnet, kompas	obrazový materiál (příloha č. 9)
Tělesně-pohybová	Poznávání předmětů na základě hmatu	
Cíl v jazyce dítěte	identifikovat předmět na základě hmatu	
Metody	manipulování s předměty	
Pomůcky	předměty z badatelského kufříku	
Vizuálně-prostorová	Prostorové pojmy	
Cíl v jazyce dítěte	pracovat podle pokynů	
	umístit předmět do správného pole	
Metody	manipulování s předměty	
Pomůcky	výkres formátu A3, černý popisovač, barevná stužka, předměty z badatelského kufříku (reálné nebo příloha č. 11)	
Přírodovědná	Využití obsahu badatelského obsahu v terénu	
Cíl v jazyce dítěte	používat předměty z badatelského kufříku (lopatku, lupu, dalekohled, metr, pipetu, ...)	
	zjistit, které materiály jsou/nejsou magnetické	
Metody	manipulování s předměty	
Pomůcky	badatelský kufřík	
Interpersonální	Čáry, máry, láry, fáry	
Cíl v jazyce dítěte	napodobit pohybem různá zvířata	
Metody	pohybová aktivita, dramatizace	
Pomůcky	kouzelnický klobouk a hůlka (nejsou nutné)	

Intrapersonální	V jaké zvíře by ses rád/a proměnil/a?
Cíl v jazyce dítěte	odpovědět na dotaz
	vyjádřit svůj názor
Metody	rozhovor
Pomůcky	žádné
Hudební	Pějme píseň dokola
Cíl v jazyce dítěte	interpretovat píseň
	navrhnout píseň
Metody	hudební hra
Pomůcky	doprovodný hudební nástroj, notový zápis

Příloha č. 6: Sada aktivit ke 4. příběhu

PODPOROVANÉ INTELIGENCE			
Logicko-matematická	Určování počtu; porovnávání velikostí; porovnávání množství		
Cíl v jazyce dítěte	určit počet předmětů		
	porovnat velikosti předmětů		
	porovnat množství předmětů ve skupinách		
Metody	pozorování předmětů a jevů, rozhovor, manipulování s předměty		
Pomůcky	obrazový materiál, dostupné předměty		
Verbálně-jazyková	Doplňování rýmů	Hádanky	
Cíl v jazyce dítěte	doplnit rým	vyřešit hádanku	
Metody	práce s obrazovým materiálem, naslouchání, řešení problémů		
Pomůcky	obrazový materiál s říkankami / s hádankami		
Tělesně-pohybová	Příprava ovocné a zeleninové mísy	Poznávání ovoce a zeleniny podle chuti a vůně	„Opičí dráha“
Cíl v jazyce dítěte	zpracovat ovoce a zeleninu (umýt, oloupat, nakrájet,	identifikovat druh ovoce / zeleniny na základě chuti	zdotat překážkovou dráhu

	strouhat, napichovat na špejli, ...)	identifikovat druh ovoce / zeleniny na základě čichu	
Metody	manipulování s předměty		pohybová činnost
Pomůcky	různé druhy ovoce a zeleniny, prkýnka, nožičky, párátko, mísy, talíře, popř. škrabka, struhadlo, šátek, vidličky		tělocvičné nářadí a náčiní dle dostupných možností
Vizuálně-prostorová	Hledej ukryté banány	Orientace na ploše podle šipek	
Cíl v jazyce dítěte	vyhledat v prostoru ukryté předměty	orientovat se na ploše podle šipek	
		umístit obrázek do příslušného pole	
Metody	práce s obrazovým materiálem, pozorování	manipulování s obrázky, pozorování	
Pomůcky	obrazový materiál (příloha č. 13)	pracovní list (příloha č. 14), nůžky, lepidlo	
Přírodovědná	Pokus s toustovým chlebem		
Cíl v jazyce dítěte	dlouhodobě pozorovat prováděný pokus		
	zaznamenat pozorované jevy do záznamového archu		
Metody	pokus, manipulování s předměty, pozorování, práce se záznamovým archem		
Pomůcky	dva plátky bílého toustového chleba, dva uzavíratelné plastové sáčky, pozorovací arch (příloha č. 12)		
Interpersonální	Napodobování pohybů	Napodobování miminky	Pantomima
Cíl v jazyce dítěte	napodobit pohyb	napodobit výraz obličeje	napodobit zvíře pomocí pohybů a zvuků
			poznat, jaké zvíře druhý napodobuje
Metody	hra, činnost ve dvojicích, pozorování,		hra, pozorování,

	napodobování	napodobování
Pomůcky	žádné/ popř. židle, velké zrcadlo	žádné
Intrapersonální	Oblíbené jídlo	
Cíl v jazyce dítěte	odpovědět na otázku	
	vyjádřit svůj názor	
Metody	rozhovor	
Pomůcky	žádné	
Hudební	Poslech hudby, zpěv a tanec podle předlohy (Míša Růžičková – ZOO)	
Cíl v jazyce dítěte	sladit pohyb s hudbou	
	napodobit pohyby podle vzoru	
Metody	napodobování, hudebně-pohybová činnost	
Pomůcky	televizor s DVD přehrávačem nebo Smart televizor s internetovým připojením	

Příloha č. 7: Sada aktivit k 5. příběhu

PODPOROVANÉ INTELIGENCE	
Logicko-matematická	Sbírání peříček
Cíl v jazyce dítěte	třídít předměty podle uvedeného kritéria
	spolupracovat ve skupině
Metody	činnost ve skupinách: manipulování s předměty
Pomůcky	barevná dekorativní pířka nebo jiné drobné předměty, plastové kelímky (barevně odlišené podle barev pířek)
Verbálně-jazyková	Určování počáteční a koncové hlásky a počtu slabik ve slově
Cíl v jazyce dítěte	určit počáteční hlásku ve slově
	určit koncovou hlásku ve slově
	určit počet slabik ve slově
Metody	hra se slovy, práce s knihami, časopisy, obrázky

Pomůcky	obrázky zvířat (děti vlastnoručně vyrobený atlas zvířat, demonstrační obrázky, encyklopedie)	
Tělesně-pohybová	Skládanka z papíru (fotoaparát)	
Cíl v jazyce dítěte	skládat papír podle návodu	
Metody	manipulování s papírem, práce podle návodu → pozorování, napodobování	
Pomůcky	návod (příloha č. 15), 4 měkké papíry formátu A4, nůžky	
Vizuálně-prostorová	Tvorba atlasu zvířat	Vytváření „fotografií“
Cíl v jazyce dítěte	vystříhnout obrázky zvířat z časopisů nakreslit zvíře vytvořit atlas zvířat	nakreslit pozorovaný předmět
Metody	manipulování s výtvarným materiálem a s časopisy; výtvarná činnost	výtvarná činnost
Pomůcky	barevné časopisy, nůžky, lepidla, velký nelinkovaný sešit či deník, výtvarné potřeby dle volby dětí	výtvarné potřeby dle volby dětí
Přírodovědná	Pozorování pod lupou	
Cíl v jazyce dítěte	používat lupu	
	popsat pozorovaný jev	
Metody	práce s lupou, popis	
Pomůcky	lupa	
Interpersonální	Námětová hra na zdravotníky	
Cíl v jazyce dítěte	napodobovat činnost zdravotníků	
	manipulovat se zdravotnickým materiálem	
Metody	hra, manipulování s předměty	
Pomůcky	náplasti, obvazy, nůžky, vatové tampony, voda ve spreji (imitující dezinfekci)	
Intrapersonální	Relaxace	
Cíl v jazyce dítěte	spolupracovat ve dvojicích	

	sdělit své prožitky
Metody	činnost ve dvojicích: relaxace, rozhovor
Pomůcky	Smart televizor či jiné elektronické zařízení pro spuštění relaxační hudby, dekorativní pírká
Hudební	Dechová cvičení
Cíl v jazyce dítěte	vědomě korigovat nádech a výdech
Metody	dechové cvičení, manipulování s pírkem
Pomůcky	barevná dekorativní pírká

Příloha č. 8: Sada aktivit k 6. příběhu

PODPOROVANÉ INTELIGENCE			
Logicko-matematická	Bludiště		
Cíl v jazyce dítěte	najít řešení bludiště		
Metody	práce s pracovním listem		
Pomůcky	pracovní list (příloha č. 16), tužka		
Verbálně-jazyková	Smyslený příběh		
Cíl v jazyce dítěte	naslouchat ostatním		
	navrhnout pokračování příběhu		
	zformulovat větu		
Metody	vyprávění, naslouchání		
Pomůcky	tužka a papír nebo diktafon		
Tělesně-pohybová	Pohybová hra Na zlé strašidlo	Prolézání tunelem	Najdeš pavouka?
Cíl v jazyce dítěte	spolupracovat s ostatními	zdolat překážku (prolézt tunelem)	vyhledat předmět na základě hmatu
	poskytnout pomoc spoluhráčům		
	dodržovat pravidla hry		
Metody	pohybová hra	pohybová činnost	manipulování s

			předměty
Pomůcky	žádné	tunel na prolézání	větší nádoba, gelové kuličky (lze nahradit jiným materiálem), plastový pavouček
Vizuálně-prostorová	Pozoruj a proved' záznam		
Cíl v jazyce dítěte	vyhledat v prostředí objekty vyobrazené na záznamovém archu		
	zaznamenat do archu nalezené objekty		
Metody	vycházka, řešení problému		
Pomůcky	záznamový arch (příloha č. 17)		
Přírodovědná	Poznej zvuky přírody		
Cíl v jazyce dítěte	identifikovat zvuk		
Metody	naslouchání, rozhovor		
Pomůcky	při pobytu přírodě: žádné / CD přehrávač, CD Zvuky přírody		
Interpersonální	Hra na slepou bábu	Hra na slepce a vodiče	
Cíl v jazyce dítěte	orientovat se v prostoru pomocí sluchu	spolupracovat ve dvojici	
	identifikovat jiné dítě na základě sluchu nebo hmatu		
Metody	hra	pohybová činnost ve dvojici	
Pomůcky	šátek	šátek, kužele	
Intrapersonální	Otázky k zamyšlení		
Cíl v jazyce dítěte	vyjadřovat své přání, představy, sdělení v celých větách		
Metody	rozhovor		
Pomůcky	žádné		
Hudební	Píseň Strašidel se nelekne		
Cíl v jazyce dítěte	naučit se novou píseň		
	rytmizovat píseň		
	spojit zpěv s tancem / pohybem		
Metody	hudební činnost, hudebně-pohybová činnost		
Pomůcky	hudební nástroje rytmické, melodický hudební nástroj k hudebnímu		

	doprovodu, notový zápis

Příloha č. 9: Sada aktivit k 7. příběhu

PODPOROVANÉ INTELIGENCE		
Logicko-matematická	Porovnávání objemu, délky, šířky, výšky, hmotnosti	
Cíl v jazyce dítěte	porovnávat základní fyzikální veličiny dvou pozorovaných objektů	
Metody	pokus, manipulování s předměty / materiály / tekutinami	
Pomůcky	dvě sklenice, voda, plastelína, různé předměty a materiály	
Verbálně-jazyková	Situační scénky	Vyřizování telefonátu
Cíl v jazyce dítěte	vést smysluplný dialog	uplatňovat pravidla zdvořilé komunikace při telefonování
	uplatňovat pravidla zdvořilé komunikace	
Metody	činnost ve dvojicích: situační scéna, dialog, dramatizace	
Pomůcky	žádné	dětské telefony (makety telefonů)
Tělesně-pohybová	Proveď, co vidíš na obrázku	
Cíl v jazyce dítěte	reagovat na změnu signálu	
	napodobit polohu těla znázorněnou na obrázku	
Metody	hudebně-pohybová hra	
Pomůcky	židle dle počtu dětí, obrazový materiál (příloha č. 19), lepicí páska	
Vizuálně-prostorová	Hra na detektivy	Zmrzlinové tvoření
Cíl v jazyce dítěte	vyhledat předmět na základě stanoveného kritéria	přípravit hmotu podle pokynů
	pojmenovat nalezený předmět	kreativně tvořit z připravené hmoty
	specifikovat, kde se nalezený předmět nachází	
Metody	hra	tvořivá činnost
Pomůcky	Žádné (popř. dalekohled, lupa)	pěna na holení, tekuté lepidlo (Herkules), barevná tuš, mísy,

		lžíce, výkresy, hnědý papír nebo karton, nůžky, tužka /pastelka, flitry, konfety, třpytky
Přírodovědná	Hledání a sbírání přírodnin (kameny, šišky, paličky, ...)	
Cíl v jazyce dítěte	vyhledat zvolené přírodniny	
Metody	pozorování, sběr přírodnin	
Pomůcky	košík nebo taška	
Interpersonální	Koho přizveš na dovolenou? (Sociogram)	
Cíl v jazyce dítěte	zformulovat větu	
	vysvětlit svoje rozhodnutí	
Metody	společná činnost v kruhu: manipulování s míčem, rozhovor	
Pomůcky	míč	
Intrapersonální	Karta dítěte	Co o sobě prozradíš?
Cíl v jazyce dítěte	pracovat podle pokynů	odpovídat na dotazy
		vyjadřovat se ve vhodně zformulovaných větách
Metody	práce s pracovním listem	rozhovor
Pomůcky	pracovní list (příloha č. 18), pastelky, prstové barvy	žádné
Hudební	Uvolni místo (The Chimes of Dunkirk)	
Cíl v jazyce dítěte	spolupracovat s ostatními	
	provádět stanovené pohyby synchronizovaně s ostatními	
Metody	hudebně-pohybová činnost	
Pomůcky	židle dle počtu dětí, audionahrávka	

Příloha č. 10: Sada aktivit k 8. příběhu

PODPOROVANÉ INTELIGENCE	
Logicko-matematická	Sudoku
Cíl v jazyce dítěte	umístit obrázky do správných polí
Metody	manipulování s obrázky

Pomůcky	obrazový materiál (příloha č. 20)		
Verbálně-jazyková	Co zabalíš do kufru?	Vyjmenuj, co bylo na obrázcích	Seřad' obrázky
Cíl v jazyce dítěte	zapamatovat si vyjmenovanou řadu pojmů	vyjmenovat, co bylo na obrázcích	seřadit obrázky ve jmenovaném pořadí
	zopakovat řadu pojmů		
	doplnit řadu pojmů o další pojem		
Metody	hra	práce s obrazovým materiálem	
Pomůcky	žádné (popř. kufřík k motivaci)	obrazový materiál (přílohy č. 21 a č. 22)	
Tělesně-pohybová	Počítáme do pěti		
Cíl v jazyce dítěte	sladit pohyb s rytmem rozpočítadla		
	navrhnout cvik		
	cvičit podle pokynů		
Metody	hra, pohybová aktivita		
Pomůcky	žádné		
Vizuálně-prostorová	Co z kufříku ubylo?	Malování na tričko	
Cíl v jazyce dítěte	určit, který předmět byl ze skupiny předmětů odebrán	nakreslit motiv na tričko	
	určit, který předmět byl do skupiny předmětů přidán		
Metody	hra	výtvarně-tvořivá činnost	
Pomůcky	šátek, 5-8 kusů různých předmětů	trička (ideálně bílá), barvy na textil	
Přírodovědná	Malování na kameny		
Cíl v jazyce dítěte	využít přírodniny k výrobě dekorací		
Metody	tvořivá činnost, manipulování s výtvarným materiálem		

Pomůcky	kameny, štětce, barvy, kelímek s vodou
Interpersonální	Vytvoř s kamarády dvojice, trojice, čtveřice, pětiice
Cíl v jazyce dítěte	vytvořit skupinu o stanoveném počtu členů
	reagovat na smluvený signál
	spolupracovat s ostatními
Metody	hra
Pomůcky	hudební audionahrávka
Intrapersonální	Jaký dárek by ti udělal radost?
Cíl v jazyce dítěte	vyjádřit své přání ve vhodně zformulovaných větách
Metody	rozhovor
Pomůcky	žádné
Hudební	Jedna, dvě, tři, čtyři pět
Cíl v jazyce dítěte	vyjmenovat číselnou řadu 1-5
Metody	hudební činnosti s využitím písní a básní
Pomůcky	hudební audiozáznam, doprovázející hudební nástroj

Příloha č. 11: Sada aktivit k 9. příběhu

PODPOROVANÉ INTELIGENCE			
Logicko-matematická	Létá nebo nelétá?		
Cíl v jazyce dítěte	rozhodnout o pravdivosti / nepravdivosti výroku		
	házet a chytat míč		
Metody	hra		
Pomůcky	míč		
Verbálně-jazyková	Popiš, co vidíš		
Cíl v jazyce dítěte	sdělovat, čeho si všimlo		
	vyjadřovat se ve vhodně zformulovaných větách		
Metody	pozorování, slovní popis		
Pomůcky	tvrdý papír / karton, kružítko, nůžky		
Tělesně-pohybová	Linie letu letadla	Jóga	Rozběhni se po ranveji

Cíl v jazyce dítěte	obtáhnout tužkou vyznačené linie na pracovním listě	provádět polohy jógy podle předlohy	zvládat lokomoční pohyby (běh, skok)
Metody	práce s pracovním listem	pohybová činnost, relaxace	hra, pohybová činnost
Pomůcky	pracovní list (příloha č. 24), tužka	podložky na cvičení, hudební záznam, obrazový materiál (příloha č. 25)	lana, žíněnka
Vizuálně-prostorová	Vystřihni, poskládej a přilep	Vyrob letadlo	Letecké záběry
Cíl v jazyce dítěte	vystřihovat nůžkami podle vyobrazených čar poskládat celek z částí (obrázek)	vyrobiť letadlo podle předlohy	orientovat se v prostředí, ve kterém žije
Metody	práce s obrazovým materiálem, manipulování s nůžkami	výtvarně-tvořivá činnost	pozorování, sledování videozáznamu, práce s knihou, s mapou
Pomůcky	obrazový materiál (příloha č. 23), papír, nůžky, lepidlo, pastelky	dřevěný prádelní kolík, 3 nanuková dřívka, lepidlo, barvy, pilka, návod	knihy, obrázky, videozáznamy s leteckými záběry na město či vesnici, ve které děti bydlí, mapa tohoto místa
Přírodovědná	Pozorování mraků	Přilep a dokresli	
Cíl v jazyce dítěte	sdělovat, čeho si všimlo kreativně předkládat své nápady	tvořit z přírodních materiálů	
Metody	pozorování, dialog	výtvarně-tvořivá činnost	
Pomůcky	žádné	listy ze stromů nebo alobal, papír, lepidlo, tuš, tenký štětec	

Interpersonální	Námětová hra na cestování
Cíl v jazyce dítěte	rozvinout hru
	interagovat s ostatními
Metody	hra
Pomůcky	dle potřeb a volby dětí
Intrapersonální	Zážitky zachycené na fotografiích
Cíl v jazyce dítěte	vyprávět své zážitky
	popsat situaci na fotografii
Metody	vyprávění, popis
Pomůcky	Fotografie z výletů a pobytů na dovolené
Hudební	Píseň cestovní
Cíl v jazyce dítěte	sladit pohyb s hudbou
Metody	hudebně-pohybová činnost, napodobování
Pomůcky	hudební záznam (Míša Růžičková – píseň Cestovní)

Příloha č. 12: Sada aktivit k 10. příběhu

PODPOROVANÉ INTELIGENCE		
Logicko-matematická	Roztříd' domy	Děti různých národností
Cíl v jazyce dítěte	umístit obrázky do správných polí	třídit předměty podle stanovených kritérií
Metody	práce s obrazovým materiálem	manipulování s předměty / manipulování s obrázky
Pomůcky	pracovní list (příloha č. 26), nůžky, lepidlo	soubor figurek pro množiny nebo obrazový materiál (příloha č. 27)
Verbálně-jazyková	Hra na Angličany	What's your name?
Cíl v jazyce dítěte	představit se v anglickém jazyce	spolupracovat ve dvojici
		zopakovat věty v anglickém jazyce
Metody	dialog	dramatizace
Pomůcky	žádné	videoukázka (TV nebo notebook)
Tělesně-pohybová	Obsad' ostrov	

Cíl v jazyce dítěte	pohotově reagovat na změnu signálu
Metody	hudebně-pohybová hra
Pomůcky	molitanové podsedáky, hudební nahrávka
Vizuálně-prostorová	Hra na schovávanou
Cíl v jazyce dítěte	dodržovat pravidla hry
	verbálně vyjádřit prostorové pojmy
Metody	hra
Pomůcky	žádné
Přírodovědná	Největší ostrovy světa
Cíl v jazyce dítěte	vysvětlit pojem ostrov a poloostrov
	sdělit ostatním, co vidělo v knize
Metody	práce s mapou, globusem, s knihami
Pomůcky	mapa světa, globus, zeměpisné knihy o životě na konkrétních ostrovech
Interpersonální	Náš ostrov
Cíl v jazyce dítěte	vyjádřit svoje představy ve vhodně zformulovaných větách
	vyjádřit výtvarně svoje představy
	spolupracovat ve skupině
Metody	spolupráce, kooperace ve skupině, dialog, popis, výtvarné tvoření
Pomůcky	velké formáty papírů, výtvarné potřeby a materiály ke tvoření podle možností
Intrapersonální	Můj vysněný ostrov
Cíl v jazyce dítěte	vyjádřit svoje představy ve vhodně zformulovaných větách
Metody	relaxace, vyprávění
Pomůcky	audionahrávka s relaxační hudbou
Hudební	Vyjádři hudbu výtvarně
Cíl v jazyce dítěte	vyjádřit kresbou prožitky z hudby
Metody	poslech hudby, výtvarná činnost
Pomůcky	audionahrávka (Bedřich Smetana – Vltava)

Příloha č. 13: Sada aktivit k 11. příběhu

PODPOROVANÉ INTELIGENCE		
Logicko-matematická	Geometrické tvary a barvy	
Cíl v jazyce dítěte	vybarvit omalovánku podle pokynů	
Metody	práce s omalovánkou	
Pomůcky	omalovánka (Příloha č. 33), pastelky	
Verbálně-jazyková	Lidé různých národností	Velká tiskací písmena
Cíl v jazyce dítěte	identifikovat lidi různých národností podle jejich podoby	propojit „slyšené“ s „viděným“
	dodržovat pravidla hry	určit, který z vyobrazených objektů začíná na uvedenou hlásku
Metody	práce s obrazovým materiálem, hra (pexeso)	
Pomůcky	2x obrazový materiál (příloha č. 28)	
Tělesně-pohybová	Experimentování s tekutými barvami	
Cíl v jazyce dítěte	provádět pokusy s tekutými barvami	
	manipulovat s různými předměty	
Metody	experimentování s barvami, manipulování s předměty a výtvarným materiálem	
Pomůcky	tekuté barvy (např. olejové barvy nebo barevné tuše), papírové talíře, výkresy, pipeta, korálky, provázky, kovové kancelářské sponky	
Vizuálně-prostorová	Narozeninová výzdoba	Pečení muffinů
Cíl v jazyce dítěte	vyrobiť dekorace z papíru	připravit těsto podle návodu
Metody	výtvarně-tvořivá činnost	dovednostně-praktická činnost: pečení
Pomůcky	(přílohy č. 29, č. 30 a č. 31), barevné papíry, nůžky, lepidlo, provázek	suroviny pro výrobu těsta, mísa, metla, lžice, papírové košíčky, pečicí plech na muffiny
Přírodovědná	Piknik v přírodě	Hostina pro zvířátka
Cíl v jazyce dítěte	těšit se ze společných zážitků	připravit hostinu pro volně žijící zvířata

Metody	pobyt v přírodě	vycházka
Pomůcky	deky, batůžky, občerstvení	košík, ovoce, zelenina, zrní
Interpersonální	Tanec ve dvojicích (Podej mi ruku svou)	
Cíl v jazyce dítěte	tančit ve dvojici	
Metody	hudebně-pohybová činnost	
Pomůcky	doprovodný hudební nástroj	
Intrapersonální	Co ti vůně připomíná?	
Cíl v jazyce dítěte	sdělit své pocity a dojmy	
Metody	rozhovor	
Pomůcky	vonné sáčky (krabičky)	
Hudební	Píseň Když máš radost	
Cíl v jazyce dítěte	naučit se novou píseň	
	sladit pohyb s hudbou	
Metody	hudebně-pohybová činnost	
Pomůcky	žádná, popř. hudební nástroj k doprovázení zpěvu	

Příloha č. 14: Sada aktivit k 12. příběhu

PODPOROVANÉ INTELIGENCE	
Logicko-matematická	Tvoření obrazců z geometrických tvarů
Cíl v jazyce dítěte	napodobit tvar architektury pomocí geometrických tvarů
	pojmenovat geometrické tvary
Metody	manipulování s předměty
Pomůcky	plastové geometrické tvary
Verbálně-jazyková	Kolikrát uslyšíš slovo?
Cíl v jazyce dítěte	záměrně naslouchat
Metody	naslouchání, práce s textem
Pomůcky	text, papír, tužka
Tělesně-pohybová	Dramatizace příběhu
Cíl v jazyce dítěte	zvládat lokomoční i nelokomoční pohyby
	napodobovat pohyb podle vzoru

Metody	hra, pohybová aktivita	
Pomůcky	lavice, žebřiny, žíněnka	
Vizuálně-prostorová	Stavby Londýna	Cesty mezi památkami a institucemi
Cíl v jazyce dítěte	spolupracovat ve skupině	nakreslit cesty na velké ploše papíru
	konstruovat ze stavebnice nebo dostupného materiálu stavbu podle její podoby na obrázku	následovat linie nakreslených cest pohybem autíčka
Metody	tvořivá činnost	výtvarná činnost, manipulování s předměty, hra
Pomůcky	obrázky skutečných staveb, encyklopedie, papírové krabice, ruličky, barevné papíry, nůžky, lepidlo a další výtvarný materiál dle požadavků dětí	papír velkého formátu, obrazový materiál (památky Londýna nebo významné instituce a památky města či obce, kde dítě bydlí), malá autíčka
Přírodovědná	Práce se slepou mapou	
Cíl v jazyce dítěte	fotografovat významná místa a instituce v obci	
	vytvořit mapu obce	
Metody	pozorování, práce s fotoaparátem, práce se slepou mapou, výtvarně-tvořivá činnost	
Pomůcky	velký formát papíru, kreslicí potřeby, fotoaparát, tiskárna, časopisy	
Interpersonální	Stavba z velkých kostek	
Cíl v jazyce dítěte	spolupracovat ve skupině → umět se v rámci skupiny prosadit i podřídit	
	kreativně předkládat své návrhy	
Metody	dovednostně-praktická činnost: manipulování s většími předměty	
Pomůcky	Polikarpova stavebnice (případně lze využít dětský nábytek, velké čalouněné kostky apod.)	
Intrapersonální	Všude dobře, doma nejlíp	
Cíl v jazyce dítěte	odpovídat na otázky	

	vyjadřovat se ve vhodně zformulovaných větách	
Metody	rozhovor	
Pomůcky	žádné	
Hudební	Jízda autobusem	Pochod vojáků
Cíl v jazyce dítěte	naučit se novou píseň	pochodovat v rytmu
	sladit pohyb se zpěvem	
	spolupracovat s ostatními	
Metody	hudebně-pohybová hra	hudebně-pohybová činnost
Pomůcky	guma nebo tenké lano (dlouhé 6–10 m, konce svázané k sobě)	bubínek

Příloha č. 15: Týdenní příprava učitelky

Týdenní příprava	
Integrovaný blok ŠVP	Bude zima, bude mráz – Zima
Téma	Předměty z badatelského kufříku
Období	8. 1. – 12. 1. 2024
Kompetence	○ soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všimá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů ○ uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení ○ ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
Dílčí cíle	• rozvoj a užívání všech smyslů • osvojení si věku přiměřených praktických dovedností • rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti

	a fantazie • rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
Očekávané výstupy	• vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu • vnímat a rozlišovat pomocí hmatu a zraku • ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku • zacházet s badatelskými nástroji • pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno • vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách • domluvit se slovy i gesty, improvizovat • porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) • učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) • sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech • sledovat očima zleva doprava • vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího) • chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) • zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) • záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost

	• vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) • přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
Vzdělávací nabídka	
Logicko-matematická inteligence	• Seřazování předmětů podle velikosti vzestupně i sestupně • Měření, vážení předmětů → porovnávání zjištěných veličin • Určování počtu předmětů ve skupině • Porovnávání množství předmětů ve dvou skupinách
Verbálně-jazyková inteligence	• Poslech čteného příběhu → kontrolní otázky; rozhovory nad příběhem • Pojmenovávání předmětů • „Čtení“ řady předmětů • Práce s významovými kategoriemi (nadřazené a podřazené pojmy) • Určování počátečních a koncových hlásek slov
Tělesně-pohybová inteligence	• Rozlišování předmětů hmatem • Reakce na změnu signálu: chůze v rytmu → napodobování zvířat pohybem
Vizuálně-prostorová inteligence	• Orientace na ploše (prostorové pojmy) • Orientace v prostoru – vyhledávání ukrytých předmětů • Ukládání předmětů do kufříku podle obrazové předlohy • Určování, co přibylo/ubylo ze skupiny předmětů
Přírodovědná inteligence	• Zacházení s předměty z badatelského kufříku → bádání, pokusy • Exkurze – místní farma
Interpersonální inteligence	• Pantomima (předvádění zvířat) • Hra podporující spolupráci, vzájemnou pomoc: Vytváření dvojic (obrázky na zádech dětí)
Intrapersonální inteligence	• Otázky-odpovědi: <i>V jaké zvíře by ses rád/a proměnil/a a proč?</i> • <i>Byl/a jsi už někdy v ZOO? Co se ti tam nejvíce líbilo?</i>

Hudební inteligence	• Píseň Pějme píseň dokola • Audiovizuální záznam: M. Růžičková – Zoo (interpretace tance)

